

Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021–2026

Sisukord

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	4
1 ÜLDOSA	6
1.1 HÄÄDEMEESTE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	6
1.1.1 Asukoht	6
1.1.2 Rahvastik.....	7
1.1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur.....	7
1.1.4 Ettevõtlus	8
1.1.5 Looduskeskkond.....	10
1.2 JÄÄTMEMAJANDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED	10
1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid.....	10
1.2.2 Eesti õigusaktid	11
1.2.3 Häädemeeste valla jäätmekäitlusalased õigusaktid.....	11
1.3 JÄÄTMEHOOLDUSE ARENGUDOKUMENDID	12
1.3.1 Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava	12
1.3.2 Riigi jäätmekava 2014-2020	12
1.3.3 Häädemeeste valla arengukava aastateks 2020-2025	13
1.4 JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISEGA KAASNEV KESKKONNAMÕJU	14
2 JÄÄTMEKÄITLUSE HETKEOLUKORRA KIRJELDUS	15
2.1 TEKKIVATE JÄÄTMEDE KOGUSED LIIKIDE JA PÄRITOLU KAUPA.....	15
2.2 OLMEJÄÄTMEDE	15
2.3 PAKEND	18
2.4 BIOLAGUNEVADE JÄÄTMEDE	19
2.4.1 Kalmistujäätmed.....	20
2.5 EHITUS- JA LAMMUTUSJÄÄTMEDE	20
2.6 OHTLIKUD JÄÄTMEDE.....	22
2.7 ROMUSÕIDUKID JA VANAREHVID	23
2.8 ELEKTRI- JA ELEKTROONIKASEADMED	23
2.9 REOVEESETE	24
2.10 TERVISHOIU- JA VETERINAARTEENUSTE JÄÄTMEDE	24
2.11 TÖÖSTUSJÄÄTMEDE	25
2.12 JÄÄTMEDE KOGUMINE JA KÄITLUS	25
2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega.....	25
2.12.2 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem	25
2.12.3 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	27
2.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem.....	27
2.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem	28
2.12.6 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas.....	28
2.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised.....	29
2.13 JÄÄTMEMAJANDUSE KORRALDAMINE JA RAHASTAMINE	30
2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine	30
2.13.2 Korraldatud jäätmevedu.....	31
2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine.....	31
2.14 ANDMED SULETUD PRÜGILATE NING JÄÄKREOSTUSOBJEKTIDE KOHTA	32
3 EELNEVADE JÄÄTMEKAVADE EESMÄRKIDE TÄITMISE ANALÜÜS	33
4 PLANEERIMINE	36
4.1 JÄÄTMEKETE PROGNOOS	36
4.2 EESMÄRKIDE SEADMINE	36
5 TEGEVUSKAVA	38
5.1 KOGUMISSÜSTEEMIDE VALIK	38
5.2 KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSE KORRALDATAVA JÄÄTMEVEO ARENDAMINE, SEALHULGAS KORRALDATUD JÄÄTMEVEO PIIRKONNA MÄÄRAMINE	38
5.3 VAJALIKE JÄÄTMEHOOLDUSRAJATISTE KINDLAKSMÄÄRAMINE	39
5.4 JÄÄTMEDE LIIGITI KOGUMISE JA SORTIMISE ARENDAMINE KOOS TÄHTAEGADEGA KONKREETSETE JÄÄTMELIIKIDE KAUPA	39

Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021–2026

5.4.1	<i>Biojätmed</i>	39
5.4.2	<i>Pakendijätmed</i>	40
5.4.3	<i>Elektroonikaromud ja ohtlikud jätmed</i>	40
5.4.4	<i>Suurjätmed</i>	41
5.4.5	<i>Ehitus- ja lammutusjätmed</i>	41
5.4.6	<i>Tekstiiljätmed</i>	41
5.4.7	<i>Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine</i>	41
5.4.8	<i>Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa</i>	41
5.5	TEAVITUSKAMPAANIAD.....	44
5.6	TEGEVUSKAVA JA RAHASTUSALLIKAD	45
KOKKUVÕTE		47
KASUTATUD MATERJALID		48

Sissejuhatus

Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021-2026 (edaspidi *jäätmekava*) on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa, mis käsitleb Häädemeeste valla jäätmehoolduse arendamist. Jäätmekava koostamisel võetakse arvesse peamiselt valla arengukavas ja Riigi jäätmekavas sätestatud ning toetatakse jäätmeseaduses sätestatule.

Jäätmekava eesmärk on käsitleda jäätmehoolduse arendamist, sealjuures rõhutada seatud strateegilisi eesmärke, käsitleda nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ning nende maksumust. Lisaks antakse ülevaade valla jäätmehoolduse hetkeolukorrast (sealhulgas ülevaade valla haldusterritooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse, päritolu ja käitluse kohta ning hinnang tuleviku jäätmevoogudest ja täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse kohta), käsitletakse jäätmekäitluse alternatiive ning hinnatakse jäätmekäitluse eeldatavat keskkonnamõju.

Häädemeeste jäätmekava vastab kuni 25.05.2021.a kehtinud jäätmeseaduse § 39 lõikes 3 toodud nõuetele, sisaldades:

- 1) andmeid kavaga hõlmatud territooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse ja päritolu kohta ning hinnangut jäätmevoogude arengule tulevikus;
- 2) olemasolevate jäätmete kogumissüsteemide kirjeldust ning ülevaadet suurematest kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatistest;
- 3) ülevaadet vanaõli, ohtlike jäätmete ja muude jäätmevoogude, mille kohta on Euroopa Liidu tasandil kehtestatud eraldi regulatsioon, käitlemisest;
- 4) uute kogumissüsteemide, olemasolevate jäätmerajatiste sulgemise, täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri ja sellega seotud investeringute vajaduse hinnangut;
- 5) täiendavaid andmeid jäätmerajatiste infrastruktuuri loomise vajaduse korral tulevaste kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatiste asukoha ning nende võimsuse kohta;
- 6) üldise jäätmekäitluspoliitika kirjeldust, sealhulgas kavandatavate jäätmekäitlustehnoloogiate ja -meetodite või poliitika ülevaadet nende jäätmete osas, mille käitlemiseks on vaja võtta erimeetmeid;
- 7) jäätmekäitlusega seotud organisatsiooniliste aspektide ülevaadet, sealhulgas jäätmekäitlusega tegelevate avalik-õiguslike ja eraõiguslike isikute vahelise vastutuse jaotuse kirjeldust;
- 8) üldsusele või kindlale tarbijarühmale suunatud teadvustamis- ja teavitamiskampaaniate kasutamise ülevaadet;
- 9) andmeid minevikus saastunud jäätmete kõrvaldamiskohtade ning nende korrastamiseks võetavate meetmete kohta;
- 10) valdkonna arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava rakendamisest keskkonnale avalduva mõju kirjeldust.

Lisaks käsitleb kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava jäätmeseaduse § 42 lõikes 2 sätestatud:

- 1) kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamist tema haldusterritooriumil, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna või piirkondade määramist;
- 2) jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamist koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa;
- 3) jäätmehoolduse rahastamist.

Jäätmekava koostamise käigus analüüsiti Häädemeeste valla jäätmemajandust puudutavaid materjale ja Eesti kohta koostatud jäätmealaseid uuringuid. Töö seadusandliku baasi annavad Eestis kehtivad seadusandlikud aktid ning normdokumendid.

Kava käsitleb kõiki jäätmeliike, mis kuuluvad jäätmeseaduse reguleerimisalasse. Jäätmekava ülesehituses ja sisus on järgitud Keskkonnaameti poolt koostatud juhendit "Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016".

Käesolev jäätmekava ei saa olla lõplik ja paindumatu tegevuskava, vaid vajaduse korral muudetav strateegia. Muudatusi ning täpsustusi jäätmekavas võivad kaasa tuua lisauuringute või muu informatsiooni laekumisel ilmnevad hinnangute muutused olukorrale või tulevikutrendidele. Samuti võivad muutusi tuua kaasa prognoosimatud või raskesti prognoositavad muutused poliitilistes või majanduslikes sfäärides.

Kava realiseerimine sõltub lisaks Häädemeeste vallas toimuvatele arengutele ka laiemalt üle-eestilisest jäätmekäitluse alasest ja üldisest majandusarengust. Seetõttu tuleb käesolevat kava vaadelda dünaamilise dokumendina, mida tuleb perioodiliselt üle vaadata ja korrigeerida.

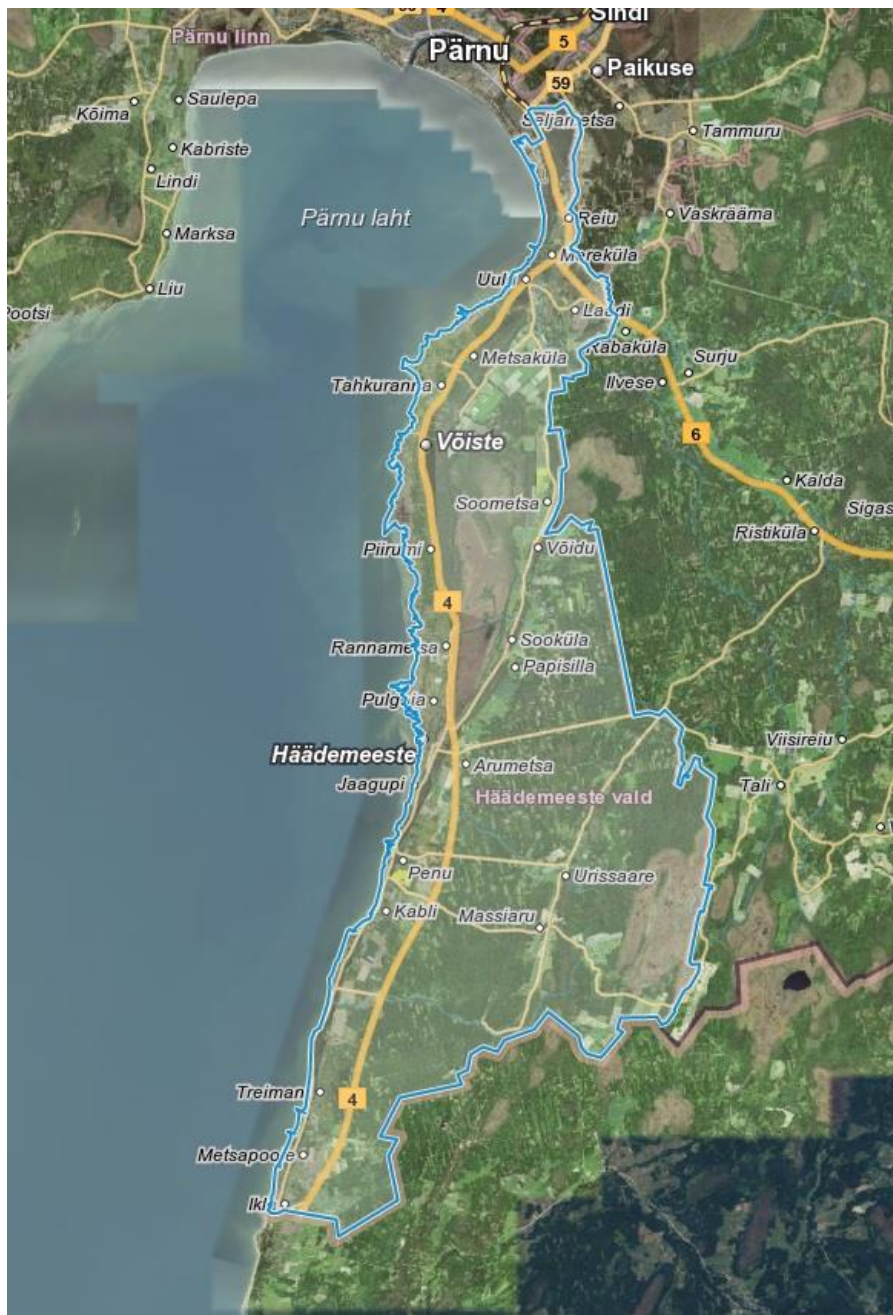
Käesolev jäätmekava on koostatud Häädemeeste Vallavalitsuse ametnike ja LEMMA OÜ konsultantide koostöös.

1 Üldosa

1.1 Häädemeeste valla üldiseloomustus

1.1.1 Asukoht

4823 elanikuga Häädemeeste vald asub Pärnu maakonna lõunaosas. Valla pindala on 493,6 km², mis moodustab ligikaudu 9% kogu Pärnu maakonna pindalast. Häädemeeste vald paikneb pika ja kohati kitsa ribana Pärnu lahe ja Liivi lahe idakaldal. Vald piirneb idast Saarde vallaga, põhjast Pärnu linnaga ning lõunast Läti Vabariigiga. Valla keskuseks on Uulu küla, mis asub u 8 km kaugusel Pärnu linna piirist ning u 144 km kaugusel Tallinnast.

Joonis 1. Häädemeeste valla paiknemine

Häädemeeste vald moodustus 2017.a haldusreformiga endise Tahkuranna valla ja Häädemeeste valla ühinemisel. Asustus on ebahütlane ja koondunud eelkõige mere lähedusse. Valla territooriumil asub vallakeskusena Uulu küla, kus töötavad ka vallavalitsus ja volikogu. Kokku on Häädemeeste

vallas kaks alevikku: Häädemeeste ja Võiste ning 29 küla: Soometsa, Võidu, Sooküla, Arumetsa, Nepste, Pulgoja, Papisilla, Rannametsa, Krundiküla, Penu, Jaagupi, Kabli, Orajõe, Majaka, Treimani, Metsapoole, Ikla, Massiaru, Urissaare, Uuemaa, Uulu, Laadi, Leina, Lepaküla, Metsaküla, Tahkuranna, Piirumi, Mereküla ja Reiu.

Häädemeeste valda läbib tuiksoonena Tallinn-Pärnu-Riia maantee ehk Via Baltica ja sellest alguse saav Uulu-Valga maantee. Lisaks hakkab valda läbima Rail Baltica raudtee trass.

Häädemeeste vald on rikastatud loodusliku mitmekesisusega - vallas asuvad mitmed mererannad, männimetsadega kaetud liivaluited, rannaniidud ja rabad, mis meelitavad ligi turiste. Valla pindalast hinnanguliselt 55% moodustavad kaitsealad. Suurimad looduskaitsealad on Luitemaa looduskaitseala (KLO1000282) pindalaga 11 301.3 ha, Nigula looduskaitseala (KLO1000213) pindalaga 6430.8 ha ning Sookuninga looduskaitseala (KLO1000317) pindalaga 5900,5 ha. Suurim maastikukaitseala on Uulu-Võiste maastikukaitseala (KLO1000651) pindalaga 687,6 ha ning suurim hoiuala Pärnu lahe hoiuala (KLO2000286) pindalaga 101 605,2 ha.

1.1.2 Rahvastik

Rahvastikuregistri andmeil on Häädemeeste vallas 2021. aasta 1. jaanuari seisuga 4908 elanikku. Valla rahvaarv on viimastel aastatel näidanud üldist vähenemistrendi ning keskmiselt on rahvaarvu vähenemine olnud ligikaudu 0,6% aastas. Häädemeeste valla rändesaldo on olnud kokkuvõttes negatiivne, olles piirkonniti erinev. Kõige kiiremini on elanike arv kasvanud Pärnu linnale lähemal paiknevates Laadi, Reiu ja Tahkuranna külades, Pärnust kaugemal paiknevate külade rahvastik on aga kahanenud.¹

Tabel 1. Rahvaarvu muutus Häädemeeste vallas. Alus: Rahvastikuregister

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Häädemeeste vald	2608	2594	2548	4982	4907	4901	4908
Tahkuranna vald	2362	2393	2438				
Kokku	4970	4987	4986	4982	4907	4901	4908

1.1.3 Elamumajandus ja infrastruktuur

Vallavalitsuse andmetel on 2021. aasta jaanuari seisuga Häädemeeste vallas umbes 2565 majapidamist, neist 322 suvilat/aiamaja, 1943 eramut ja 88 korter- ja ridaelamut.

Veevarustus- ja kanalisatsiooniteenuseid osutab endise Tahkuranna valla piirkonnas OÜ VESOKA ning endise Häädemeeste valla piirkonnas HÄÄDEMEESTE VK AS. Ühisveevärk on välja arendatud Häädemeeste ja Võiste alevikus ning Uulu, Reiu, Kabli, Treimani, Metsapoole, Ikla, Massiaru ja Soometsa külades. Häädemeeste vallas on 13 ühiskanalisatsiooniga seotud puurkaevu ning kaheksa reoveekogumisala. Vallas ühiskanalisatsiooniga kokkukogutav reovesi suunatakse reoveepuhastitesse. Kokku on valla territooriumil ühiskanalisatsiooniga seotud 9 reoveepuhastit. Hajaasustusega piirkondades, kus ühiskanalisatsioon puudub, juhitakse reovett enamasti imb- ja kogumiskaevudesse.

Ainuke vallas kehtestatud kaugeküttepiirkond asub Uulu külas ning hõlmab seitset korrusmaja 90 korteriga, Uulu kooli, Kultuuri- ja Spordikeskust, kus asub vallamaja, lasteaed, kauplus ja teenindusasutused ning alates 2011.a ka ettevõtet OÜ Uulu Rehv. Teisi kaugküttepiirkondi vallas ei ole. Soojusettevõtjana tegutseb Uulu kaugküttevõrgus SW Energia OÜ, kes omab Uulu kaugkütetrasse ja rendib katlamaja Häädemeeste Vallavalitsuselt ning kellega on eelnev vallavalitsus sõlminud pikaajalise lepingu. Tagamaks tarbijatele soodsamat soojusenergia hinda

¹ Häädemeeste valla arengukava aastateks 2020-2025

ehitati 2013.aastal Uulu katlamaja ümber hakkepuidu küttele. Teostatud investeeringute tulemusel langes soojusenergia hind ca 20%.

Soojuse tootmise elumajadele Häädemeeste piirkonnas on majade valdajad lahendanud individuaalselt. Häädemeeste piirkonnas olevatel valla asutustel on iseseisvad küttesüsteemid, sealhulgas elektri- ja ahjuküte ning vedel- ning tahkekütusel töötavad katlad.

Häädemeeste Vallavalitsuse hallatavate asutuste hulgas on 4 kooli – Häädemeeste Keskkool, Metsapoolse Põhikool, Tahkuranna algkool ja Uulu Põhikool; 4 lasteaeda – Häädemeeste Lasteaed, Kabli Lasteaed, Tahkuranna lasteaed ja Uulu Lasteaed; 6 raamatukogu – Häädemeeste Raamatukogu, Kabli Raamatukogu, Massiaru Raamatukogu, Treimani Raamatukogu-infopunkt, Uulu Raamatukogu ja Võiste Raamatukogu; Häädemeeste Huvikeskus; Keskkooli Spordihoone; Häädemeeste Muuseum; Häädemeeste Muusikakool; Häädemeeste Eakate Kodu; Treimani Rahvamaja ning Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus.

Häädemeeste vallas on Spordiregistri andmete alusel kokku 28 spordiobjekti, millest olulisemateks on Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus, Võiste spordi- ja mänguväljak ning SA Jõulumäe Tervisespordikeskus. Igas suuremas külas on olemas kas mänguväljak või spordiplats (korvpall, võrkpall vms).

1.1.4 Ettevõtlus

Häädemeeste vallas tegutsevaid ettevõtteid iseloomustab üsna väike töötajate arv ning tegutsemise väiketööstuse, põllumajanduse ning kalanduse sektorites. Vallas tegutsevad ettevõtted toetuvad majanduslikele eeldustele, milleks on haritava maa olemasolu, mere lähedus, olemasolev (osalt nõukogude ajast pärit) tööstuslik infrastruktuur ning primaar- ja sekundaarsektoris vajalike oskustega tööjõu olemasolu.

Statistikaameti andmetel² oli Häädemeeste vallas statistilisse profiili kuuluvatest ettevõtetest 2019. aasta seisuga registreeritud 455 ettevõtet. Peamisteks tegevusvaldkondadeks on põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük (149 ettevõtet), millele järgneb ehitus (54 ettevõtet), hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont (53 ettevõtet) ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus (37 ettevõtet).

Statistikaameti andmetel³ on vallas ülekaalus alla 10 töötajaga ettevõtted, 2019. aastal oli selliseid 442, üle 250 töötajaga ettevõtted vallas puuduvad. Aktiivsemad ettevõtluspiirkonnad on Uulu tööstusala, Võiste endise Karusloomafarmi ala ja Võiste töökoja ala.

Häädemeeste valla territooriumil on 2021 aasta alguse seisuga osaliselt või täielikult 10 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat: Kiusumetsa liivamaardla (registrikaart nr 749), Massiaru liivamaardla (registrikaart nr 853), Urissaare liivamaardla (registrikaart nr 839), Krundi liivamaardla (registrikaart nr 961), Arumetsa savimaardla (registrikaart nr 67), Nepste liivamaardla (registrikaart nr 951), Häädemeeste (Võiduküla) liivamaardla (registrikaart nr 552), Võidu liivamaardla (registrikaart nr 970), Tolkuse turbamaardla (registrikaart nr 91), Võiste liivamaardla (registrikaart nr 704). Valla territooriumil on kokku 10 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist, mille kohta on esitatud andmed järgnevas tabelis.

---

² [Statistika Andmebaas](#): ER0309: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted haldusüksuse ja tegevusala (EMTAK 2008) järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

³ [Statistika Andmebaas](#): ER032: Statistilisse profiili kuuluvad ettevõtted töötajate arvu ja haldusüksuse järgi, haldusjaotus seisuga 01.01.2018

Tabel 2. Häädemeeste vallas paiknevad mäeeraldised. Allikas: Maa-amet X-Gis maardlate rakendus.

Kood	Nime-tus	Maard-la	Sei-sund	Asu-koht	Kaevanda-misloa number	Kaevanda-misloa kehtivus	Kaevanda-misloa omaja	Maavara kasuta-mise eesmärk	Korrasta-mis-suund
1477	Võiste liivakarjäär	704 - Võiste	Aktii-vne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	L.MK/330078	01.12.2017 - 30.11.2032	EMG Arendus OÜ	ehitus, teede ehitus	veekogu
2046	Võidu liivakarjäär	970 - Võidu	Aktii-vne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	L.MK/334202	11.02.2020 - 10.02.2028	Mainer OÜ	ehitus, teede ehitus	metsamaa ja veekogu
2076	Nepste II liivakarjäär	951 - Nepste	Aktii-vne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	KL-508072	15.06.2020 - 15.06.2035	OÜ Sokkel Holding	teede- ja üldehitus, täitematerjal	rohumaa, metsamaa, veekogu
2077	Nepste III liivakarjäär	951 - Nepste	Aktii-vne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	KL-508029	16.06.2020 - 16.06.2035	OÜ Sokkel Holding	teede- ja üldehitus, täitematerjal	mäeeraldis e lääne osa korrastada veekoguks ning ülejäänud ala rohu- ja metsamaaks
1812	Nepste liivakarjäär	951 - Nepste	Aktii-vne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	L.MK/330554	16.04.2018 - 15.04.2033	OÜ Sokkel Holding	teede- ja üldehitus ning täitematerjal	looduslik rohumaa
2037	Nepste IV liivakarjäär	951 - Nepste	Aktii-vne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	L.MK/334117	06.01.2020 - 05.01.2035	OÜ Tambira	ehitusliiv	metsamaa
625	Arumetsa II savikarjäär	67 - Arumetsa	Aktii-vne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	KMIN-107	21.01.2009 - 21.01.2039	Leca Eesti Osahing	kuivsegude, kergkruusa ja kergkruusa plokkide valmistamine	veekogu
1959	Krundi liivakarjäär	961 - Krundi	Aktii-vne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	L.MK/333548	13.09.2019 - 12.09.2029	OÜ Eesti Killustik	ehitussegude valmistamiseks ja teede- ning tsiviilehituses	mets

								kasutamiseks	
1044	Urissaare II liivakarjäär	839 - Urissaare	Aktiivne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	L.MK/322660	12.12.2012 - 11.12.2027	OÜ Grossi Puit	ehitus ja teedeehitus	metsamaa
924	Massiaru liivakarjäär	853 - Massiaru	Aktiivne	Pärnu maakond, Häädemeeste vald	L.MK/320352	02.05.2011 - 01.05.2032	Riigimetsa Majandamise Keskus	ehitus, teedeehitus	veekogu

1.1.5 Looduskeskkond

Häädemeeste valla pindalast hinnanguliselt 55% moodustavad kaitsealad. Kokku jääb valla territooriumile 14 hoiuala, 7 looduskaitseala, 3 maastikukaitseala, 18 püsielupaika, 6 kaitsealust üksikobjekti, 6 kavandatavat kaitsealust üksikobjekti, 1 kaitsealune park ning 1 vana kaitsekorraga ala. 2021 aasta alguse seisuga on lisaks 2 looduskaitseala kavandamisel – Nepste looduskaitseala (PLO1001073) ning Nepstemurru looduskaitseala (PLO1001336). Nende looduskaitsealade moodustamisega kaotatakse ära samanimelised hoiualad.

[Maakatastrisse](#) kantud kõlvikutest 58 % (28 822 ha) on metsamaa, haritavat maad on 16,5 % (8175 ha), looduslik rohumaa moodustab ligi 7 % (3335 ha), õuemaad ligi 2 % (950 ha) ja muu maa 16,5 % (8141 ha) valla pindalast. Maa sihtotstarbe järgi on ligi 79 % maatulundusmaa ning 2 % elamumaa.

Vallas on kokku 13 looduslikku järve, 1 paisjärv ja 11 tehisjärve. Suurim järv on Nigula järv (20,4 ha). Häädemeeste valla territooriumi läbivad Häädemeeste jõgi, Lemmejõgi, Pužupe jõgi (Tuuliku jõgi), Rannametsa jõgi, Reiu jõgi, Ura jõgi ja Vaskjõgi.

1.2 Jäätmemajanduse õiguslikud alused

Häädemeeste valla jäätmekava tugineb mitmetele rahvusvahelistele, riiklikele ja omavalitsuse tasandi dokumentidele, mistõttu on jäätmekava koostamisel analüüsitud nii rahvusvahelisi, riiklikke kui ka kohalikke õigusakte, planeeringuid, arengukavasid.

1.2.1 Euroopa Liidu õigusaktid

Euroopa Liidu keskkonnapoliitika koosneb mitmesajast seadusandlikust aktist, jäätmehoolduse seisukohalt on olulisemad järgmised raamküsimesi käsitlevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/98/EÜ (jäätmete raamdirektiiv), millega kehtestatakse õiguslik raamistik jäätmete käitlemiseks ühenduses.
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1013/2006 (jäätmeeveo määrus), millega kehtestatakse menetlused ja kontrollimeetmed jäätmesaadetistele olenevalt nende päritolust, sihtkohast ja marsruudist, veetavate jäätmete liigist ja käitlusviisist sihtkohas;
- 3) Euroopa Komisjoni otsus 2014/955/EL, millega kehtestatakse jäätmenimistu.

Jäätmekäitlust käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Nõukogu direktiiv 1999/31/EÜ (prügiladirektiiv), millega sätestatakse tehnilised nõuded prügilatele ja erinõuded prügi vastuvõtmisele prügilates ning kehtestatakse prügilate kategooriad ladestatavate jäätmete tüübi alusel;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/59/EÜ, millega sätestatakse nõuded laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmisele sadamates;

- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta, millega sätestatakse nõuded õhku, vette või pinnasesse juhitava heite vältimiseks ja piiramiseks ning jäätmete tekke vältimiseks suurtes tööstuskäitistes.

Jäätmevooge käsitlevad Euroopa Liidu tasandil järgmised õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 94/62/EÜ (pakendidirektiiv), millega sätestatakse nõuded pakendijäätmete vältimise, taaskasutamise ja ringlussevõtu ning pakendite korduskasutamise kohta;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid;
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/53/EÜ kasutuselt kõrvaldatud sõidukite kohta;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete (elektroonikaromude) kohta;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist;
- 6) Nõukogu direktiiv 96/59/EÜ polüklooritud bifenüülide ja polüklooritud terfenüülide (PCB/PCT) kõrvaldamise kohta;
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 850/2004 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta;
- 8) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist;
- 9) Nõukogu direktiiv 87/217/EMÜ asbestist põhjustatud keskkonnareostuse vältimise ja vähendamise kohta.
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/21/EÜ kaevandustööstuse jäätmete käitlemise kohta.

1.2.2 Eesti õigusaktid

Peamiseks õigusaktiks, mis reguleerib Eesti Vabariigis jäätmemajandusega seonduvat, on **jäätmeseadus**, milles on püstitatud üleriigilised jäätmehoolduse arendamise eesmärgid ja põhimõtted. Jäätmeseadusega määratud eesmärkide saavutamiseks ja jäätmemajanduse planeerimiseks koostatakse riigi ning kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavad. Vastavalt jäätmeseadusele on jäätmekäitluse planeerimine ja suunamine oma haldusterritooriumil omavalitsuste ülesanne.

Lisaks jäätmeseadusele reguleerib jäätmete käitlemist **pakendiseadus**. Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteem peab olema kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatud sellisel, et saavutatakse pakendiseaduses toodud pakendi ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutuse eesmärgid ja kehtestatud sihtarvud. Pakendiseadus sätestab pakendile ja pakendi kasutamisele esitatavad üldnõuded, pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmed, pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korralduse ning vastutuse kehtestatud nõuete täitmata jätmise eest.

Jäätmekäitluse järelevalve toimimist reguleerib **keskkonnajärelevalve seadus**, mis kehtestab riiklikku keskkonnajärelevalvet teostavate ja juhtivate ning riiklikule järelevalvele allutatud isikute õigused ja kohustused. Keskkonnajärelevalve seaduse järgselt on kohalik omavalitsusorgan või asutus üks keskkonnajärelevalve teostajatest.

1.2.3 Häädemeeste valla jäätmekäitluselased õigusaktid

Kohaliku omavalitsuse erinevate õigusaktidega täpsustatakse jäätmehoolduse arendamise erinevaid aspekte.

Häädemeeste Vallavolikogu 27.06.2019 määrusega nr 14 on vastu võetud "Häädemeeste valla jäätmehoolduseeskiri". Jäätmehoolduseeskiri on kehtestatud eesmärgiga tagada Häädemeeste vallas

puhas ja tervislik elukeskkond, jäätmetekke vältimine ja vähendamine, jäätmete taaskasutamine ning järelevalve teostamine jäätmekäitluse üle Häädemeeste vallas. Eeskiri määrab kindlaks jäätmehoolduse korra, korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete käitlemise korra ning jäätmekäitluskohtade järelehoolduse nõuded Häädemeeste valla haldusterritooriumil ja on kohustuslik kõikidele juriidilistele ning füüsilistele isikutele.

1.3 Jäätmehoolduse arengudokumendid

1.3.1 Eesti keskkonnanstrateegia ja keskkonnategevuskava

Eesti keskkonnanstrateegia aastani 2030 on riigi keskkonnanalase tegevuse kavandamise ja rahvusvahelise koostöö arendamise aluseks, mille eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Jäätmete osas on strateegias püstitatud eesmärk, et aastal 2030 peab olema tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt peab olema vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Jäätmete ladestamise vähendamiseks, on esmaselt oluline vähendada märkimisväärselt jäätmeteket, kasutades sealjuures tõhusamalt loodusvarasid ja muid ressursse. Selleks on oluline katkestada seosed ühelt poolt jäätmetekke ja loodusvarade kasutamise ning teiselt poolt majanduskasvu vahel, see tähendab et majanduskasv ei tohi põhjustada loodusvarade kasutamise ja jäätmekoguste ning negatiivse keskkonnamõju suurenemist. Teiseks on oluline suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sealhulgas ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Oluline on ka vähendada jäätmete ohtlikkust ning ohtlike ainete sisaldust jäätmetes, mis ühtlasi väldib jäätmete käitlemisel õhku, vette ja pinnasesse sattuvate heitkoguste suurenemist. Strateegia alusel töötatakse välja konkreetsemad tegevused ja fikseeritakse need perioodiliselt koostatavas Eesti Keskkonnategevuskavas.

1.3.2 Riigi jäätmekava 2014-2020

Kohalike omavalitsuste jäätmekavade koostamise aluseks on Riigi jäätmekava. Riigi jäätmekava 2014–2020 on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014. a korraldusega nr 256. Riigi jäätmekava kehtivust pikendati tagasiulatuvalt keskkonnaministri otsusega 25.02.2021 kuni uue riigi jäätmekava kehtestamiseni.⁴

Riigi jäätmekava 2014–2020 peaesmärk on jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus. Jäätmekava strateegilised eesmärgid on püstitatud jäätmekäitluse hierarhiat silmas pidades. Iga strateegilise eesmärgi elluviimiseks vajalik tegevus on koondatud kolmeks meetmeks, kusjuures jäätmekavas on esitatud vaid meetme kirjeldus ning mõõdikud meetme elluviimise hindamiseks. Tegevus, selle tähtajad ning teostajad esitatakse jäätmekava juurde kuuluvas dokumendis "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

Esimeseks strateegiliseks eesmärgiks on vältida ja vähendada jäätmeteket, sealhulgas vähendada jäätmete ohtlikkust. Olmejäätmete tekke kasvuprotsent peab jääma alla 1/2 sisemajanduse koguprodukti (edaspidi *SKP*) kasvuprotsendist ja pakendijäätmete tekke kasvuprotsent alla 2/3 *SKP* kasvuprotsendist.

Teiseks strateegiliseks eesmärgiks on võtta jäätmed ringlusse või neid muul viisil taaskasutada maksimaalsel tasemel. Ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist peab 2020. aastaks olema:

4

<https://dhs.riigikantselei.ee/avalikteave.nsf/documents/NT00377D4E?open&fbclid=IwAR2eUtvUVcCs85qSpKGrvBFnQMTUcB4UXfStdXFIyLyx2CbrgU-xIVedQA>

- 4) olmejäätmetel 50%;
- 5) pakendijäätmetel 60%;
- 6) biolagunevatel jäätmetel 13%;
- 7) ehitus-lammutusjäätmetel 70%.

Lisaks peab elektroonikaromude kogumise osakaal olema jäätmete kogumassist 65% ja kantavate patarei-ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist 45%.

Kolmandaks strateegiliseks eesmärgiks on vähendada jäätmetest tulenevat keskkonnariski, tõhustades muuhulgas seiret ning järelevalvet. Eesmärgiks on, et aastaks 2016 oleksid kõik suletud prügilad korrastatud.

Riigi jäätmekava 2014–2020 juurde on koostatud ka dokument "Riigi jäätmekava 2014–2020 rakenduskava".

Peale uue riigi jäätmekava või valdkondliku tegevuskava (*uus riigi jäätmekava koostatakse ringmajanduse tegevuskava osana*) valmimist tuleb vajadusel ajakohastada ka kohaliku omavalitsuse jäätmekava.

1.3.3 Häädemeeste valla arengukava aastateks 2020-2025

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 kohaselt peab igal omavalitsusüksusel olema arengukava, milles määratletakse lühi- ja pikaajalise arengu eesmärgid ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused.

Häädemeeste valla arengukavas seatud arengueesmärkide saavutamiseks on välja toodud 8 valdkonda. Jäätmemajandusega seonduvat käsitleb valdkond „Heakord, loodus- ja keskkonnakaitse“, mille arengueesmärk on järgmine: Häädemeeste valla looduskeskkond on puhas, mitmekesine, hooldatud ja meeldiv. Selle eesmärgi täitmiseks on püstitatud 3 ülesannet, millest jäätmemajandusega on seotud järgnev: **Tagada valla üldine heakord ja väärtustada elukeskkonda.** Valla üldine heakord tuleb tagada kõikjal küldes, nii eramaadel kui ka valla maal. Väärtustatakse ilusat elukeskkonda “Kauni kodu” valimisega. **Jäätmehooldus** on korraldatud uue jäätmehoolduskava alusel. Valda iseloomustavate männi- ja muude metsade majandamine toimub neid taastades, hooldades ning uusi puid istutades.

Piirkonna jäätmehoolduse arendamisel on üldisteks eesmärkideks:

- vältida jäätmeteket, kui võimalik;
- vähendada tekkivaid jäätmekoguseid ja nende ohtlikkust;
- taas- ja korduvkasutada jäätmeid võimalikult suures ulatuses;
- ringmajanduse edendamine (Euroopa Komisjon defineerib ringmajandusena majandust ja mõtteviisi, mille eesmärk on säilitada toodete ja materjalide väärtust võimalikult kaua. Jäätmeid tekitatakse ja ressursse kasutatakse võimalikult vähe ning kui toode jõuab olemusringi lõppu, kasutatakse seda uue väärtuse loomiseks).
- vähendada ladestavate jäätmete koguseid ja ohtlikust keskkonnale.

Olulisemateks tegevussuundadeks jäätmehoolduse arendamisel piirkonnas on:

- korraldatud jäätmeveo jätkamine;
- prügilasse ladestatavate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine;
- elanike keskkonnateadlikkuse suurendamine;
- liigiti kogutud jäätmete üleandmisvõimaluste laiendamine;
- uute jäätmehooldust reguleerivate õigusaktide väljatöötamine;
- keskkonnajärelevalve parem korraldamine.

1.4 Jäätmekava rakendamisega kaasnev keskkonnamõju

Jäätmeseaduse kohaselt on jäätmehoolduse arendamine oma haldusterritooriumil kohaliku omavalitsuse üks ülesannetest. Jäätmekavas püstitatud eesmärkide realiseerimine on kindlasti positiivse mõjuga ümbritsevale keskkonnale, kuna kavas loetletud tegevused aitavad korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust, vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid, seega ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Järelevalve tõhustamise, korraldatud jäätmeveo toimimise ja sihipärase teavitustööga on võimalik vähendada prügi omavaliliste mahapaneku kohtade tekkimist ja muud seadusevastast jäätmete kõrvaldamist, nagu näiteks jäätmete põletamist, samuti matmist.

Vältimaks negatiivset keskkonnamõju on tähtis pakkuda elanikele liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks mugavamaid võimalusi võimalikelt kodulähedaste üleandmisvõimaluste näol. See suurendab jäätmete liigiti kogumist ja vähendab ladestatavate jäätmete hulka, sealhulgas koormust keskkonnale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 33 lõige 1 kohaselt on keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustuslik kui strateegiline planeerimisdokument koostatakse selle alusel kavandatakse KeHJS seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes KeHJS seaduse § 6 lõigetes 2–4 sätestatust. Jäätmekavaga ei kavandata KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust. Jäätmekavaga ei kavandata eeldatavalt tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju või põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi, seada ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit või vara. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõjusid Natura 2000 võrgustiku alale või mõnele muule kaitstavale loodusobjektile. Jäätmekavas kavandatavate tegevuste keskkonnamõju olulisus selgitatakse tegevuste edasisel kavandamisel ning kui tuvastatakse olulise keskkonnamõju esinemise võimalus, viiakse läbi keskkonnamõju strateegilised hindamised või keskkonnamõju hindamised vastavate detailplaneeringute või projektide tasandil.

2 Jäätmekäitluse hetkeolukorra kirjeldus

2.1 Tekkivate jäätmete kogused liikide ja päritolu kaupa

Käesolevas jäätmekavas on olemasoleva olukorra kirjeldamisel kasutatud Häädemeeste Vallavalitsuse käsutuses olevat informatsiooni ja riikliku jäätmetestatistika ning -aruannete andmeid. Riiklik jäätmetestatistika andmebaas JATS koondab kokku tekitatud, kogutud ning käideldud jäätmekogused jäätmekäitlejate esitatud jäätmearuannete põhjal. Antud andmestik võimaldab anda ülevaadet, kui suur osa tekkivatest jäätmetest taaskasutatakse või kõrvaldatakse. Statistikat kogutakse jäätmeliikide kaupa omavalitsuse täpsusega ning võimalik on eraldi käsitleda tekkivaid jäätmekoguseid ettevõtetes ja majapidamistest.

Jäätmetestatistika võimaldab mõningaid andmeid ka jäätmete käitluse kohta, kuid kahjuks ei peegelda need täielikult tegelikku jäätmemajanduse olukorda omavalitsusüksustes. Peamiseks põhjuseks on, et jäätmekäitlejatel on küll kohustus pidada arvestust, millistest omavalitsustest jäätmeid vastu võetakse, kuid neil ei ole kohustust pidada eraldi arvestust selle kohta, millise omavalitsuse jäätmeid, millises koguses ja kuidas nad taaskasutavad. Taaskasutus jäätmeliikide lõikes kajastub jäätmekäitlejate jäätmevoogudes summaarselt, mitte üksikute omavalitsuste kaupa.

Omavalitsuse jäätmete ke on olnud perioodil 2015-2019 stabiilselt kasvav, kuid viimasel aastal langenud. Suurima osa jäätmetest moodustavad olmejäätmed – viimasel aastal moodustasid olmejäätmed ligi 68% kogu jäätmetekkest. Üldjoontes transporditakse tekkivad jäätmed vallast välja, kuid aeg-ajalt võib esineda taaskasutust. 2016.a taaskasutati vallas ligi ¼ jäätmete kogutekkest. Taaskasutatavaks jäätmeliigiks oli saepuru, jäätmekoodiga 03 01 05.

Tabel 3. Jäätmete teke ja käitlemine (kõik jäätmeliigid) Häädemeeste vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

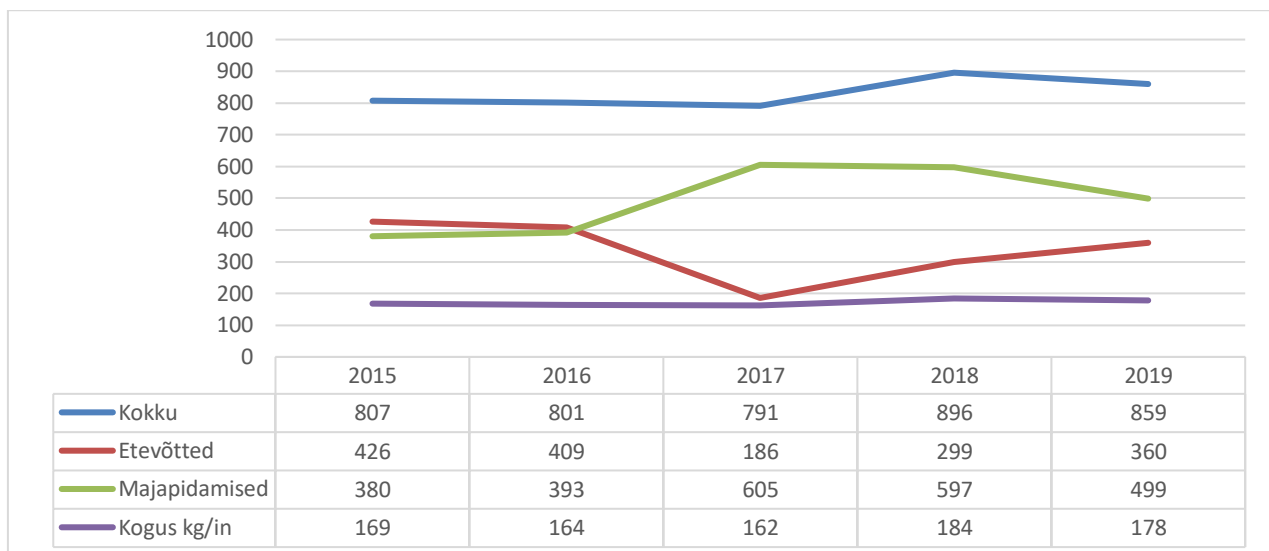
Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport sisse	Taaskasutatud	Määratlemata käitlemine	Transport välja
2015	1274.0	0.0	0.0	0.0	1274.0
2016	1467.7	288.7	350.0	0.4	1404.7
2017	1610.4	21.0	0.3	25.0	1621.9
2018	1806.3	0.0	0.0	0.0	1805.6
2019	1269.6	0.0	0.0	0.48	1263.7

2.2 Olmejäätmed

Olmejäätmed (jaotisekoodiga 20) on kodumajapidamiste jäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusjäätmed, sealhulgas liigiti kogutud jäätmed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmed ei ole koostiselt ühtsed. Jäätmete koostise määravad paljud tegurid, nagu tarbimisharjumused, kohapealne sorteerimismäär, aastaaeg, elamutüüp, elanike sorteerimisteadlikkus ja nii edasi.

Riigi jäätmekavas 2014–2020 alusel on olmejäätmete tekkel otsene seos majandusolukorra ja üldise tarbimise tasemega – mida paremini läheb riigi majandusel ning seeläbi inimestel, seda enam tarbitakse erinevaid tooteid ja teenuseid. Suurema tarbimisega kaasneb ka suurem jäätmete ke. Seetõttu on jäätmetekke vähendamise aluseks elanikkonna teadlikkus, tarbimisharjumised ning olukord, kus inimestele on jäätmete sortimine ja ära andmine võimalikult mugavaks tehtud.

Jäätmeseaduse § 66 lõige 2 sätestab, et kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo.

Joonis 2. Olmejäätmete koguteke Häädemeeste vallas aastatel 2015–2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Jäätmearuandluse põhjal on Häädemeeste vallas tekkinud olmejäätmete kogus ettevõtete ja majapidamiste arvestuses kokku võrdlemisi stabiilne. Viimastel aastatel on olmejäätmete kogus hakanud suurenema ning seda eeskätt ettevõtetes tekkivate jäätmete osas. Majapidamises tekkivate jäätmete kogust võib pidada viimasel kolmel aastal stabiilseks või mõnevõrra vähenevaks. Olmejäätmete koguste vähenemine majapidamistes võib tõenäoliselt tingitud olla sortimisharjumuste paranemisest. Olmejäätmete koguteke omavalitsuses on jäätmearuandluse põhjal olnud suurusjärgus 791 - 896 tonni. Jäätmetatistikas ei kajastu olmejäätmete taaskasutamist.

Eurostati⁵ andmetel tekkis 2019. aastal Eestis elaniku kohta keskmiselt 369 kilogrammi olmejäätmeid. Häädemeeste vallas kogutud olmejäätmete kogused ühe elaniku kohta on jäätmete kogutekke kohta arvatuna oluliselt väiksemad kui Eesti keskmine – viimasel viiel aastal 162 – 184 kg/in kohta.

Tabel 4. Olmejäätmete teke (sh koguteke) Häädemeeste vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E ⁶	M	E	M	E	M	E	M	E	M
20 01 01	Paber ja kartong	6.43	0.31	8.06	17.6	1.16	1.90	9.10	2.84	12.3	2.06
20 01 02	Klaas	0.02	1.78	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
20 01 10	Rõivad	0.00	0.08	0.00	0.00	0.00	0.18	0.10	0.00	0.00	0.00
20 01 13*	Lahustid	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00
20 01 14*	Happed	0.00	0.01	0.03	0.00	0.00	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00
20 01 15*	Leelised	0.00	0.02	0.00	0.01	0.00	0.03	0.00	0.23	0.00	0.00
20 01 19*	Pestitsiidid	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00	0.02	0.02	0.02
20 01 21*	Luminescentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	0.00	0.04	0.15	0.01	0.01	0.02	0.15	0.06	0.09	0.02
20 01 23*	Klorofluorosüvesinikke sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud seadmed	0.00	1.70	0.05	2.96	0.06	3.17	0.38	6.56	0.00	5.19
20 01 26*	Õli ja rasv, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 25	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03	0.02	0.00	0.00

⁵ Eurostat andmebaas: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/cei_pc031/default/table?lang=en

⁶ E - ettevõtted, M - majapidamised

Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021–2026

20 01 27*	Ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud	0.13	1.61	0.42	0.45	0.24	1.30	0.12	4.67	0.49	0.80
20 01 29*	Ohtlikke aineid sisaldavad pesuained	0.00	0.02	0.00	0.01	0.00	0.06	0.00	0.03	0.02	0.02
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01*, 16 06 02* ja 16 06 03* nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja akukogumid, mille hulgas on selliseid patareisisid või akusid	0.00	0.06	0.22	0.00	0.00	0.05	0.05	0.08	0.03	0.01
20 01 35*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud väikesed kodumasinad, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	4.18	4.11	5.42	6.44	1.31	2.65	0.04	8.88	0.02	3.80
20 01 36	Kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	0.00	0.41	0.00	0.95	0.00	2.87	0.00	5.13	0.00	3.27
20 01 38	Puit, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 37*	8.56	0.00	0.50	0.00	3.26	0.54	0.00	0.32	3.82	0.86
20 01 39	Plastid	0.00	0.00	0.00	0.00	0.06	0.00	2.74	0.14	0.00	0.00
20 01 40	Metallid	0.00	0.46	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
20 01 98*	Sortimata ravimikogumid	0.00	0.01	0.04	0.01	0.00	0.02	0.01	0.03	0.01	0.00
20 02 01	Biolagunevad jätmed	0.74	0.06	2.93	1.68	0.00	10.6	11.9	2.26	9.14	0.48
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	397	367	390	361	170	581	274	564	334	479
20 03 07	Suurjäätmed	9.23	1.74	0.20	0.62	9.68	0.74	0.00	1.36	0.42	2.50

Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal (arvestades olmejäätmete hulka ka pakendijätmed) on viimasel viiel aastal olnud 17 – 19 %⁷. **Tegu on väga madala näitajaga.**

Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2019. aasta andmete alusel on esitatud järgnevas tabelis. Enamiku liigiti kogutud jäätmetest moodustavad pakendijätmed ning neile järgnevad paber ja kartong, ohtlikud jätmed, biolagunevad jätmed ning puit.

Tabel 5. Liigiti kogutud jäätmete osakaal nende arvutuslikust kogutekkest 2019. aastal.

Jäätmeliik	Liigiti kogutud 2019. aastal tonnides	Liigiti kogutud jäätmete osakaal %	Arvestuslik segaolmejäätmetes ⁸	%	Arvutuslik kogus segaolmejäätmete hulgas, tonnides	Koguteke (teoreetiliselt olmejäätmete hulgas + liigiti kogutud), tonnides
Plast	0.0	0.0		13.82	112.5	112.5
Tekstiil ja rõivad	0.0	0.0		5.41	44.0	44.0
Biolagunevad jätmed	9.6	5.8		37.61	306.2	315.8
Klaas	0.0	0.0		5.83	47.5	47.5
Paber ja kartong	14.3	8.6		14.33	116.7	131.0
Puit	4.68	2.8		0.6	4.9	9.6

⁷ Liigiti kogutud olmejäätmete osakaal = liigiti kogutud jätmed (B) x 100 / kogu jätmete (A). A - kogu jätmete. Liidetud kokku kõik olmejäätmed (koodiga 20)+ pakendijätmed (koodiga 15 01); B – liigiti kogutud jätmed. Liidetud kokku liigiti kogutud pakendid + liigiti kogutud olmejäätmed (siia ei kuulu segaolmejäätmed).

⁸ Segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuring. Lõpparuanne. 2020. https://www.envir.ee/sites/default/files/sortimisuuringu_lopparuanne.pdf

Metallid	0.0	0.0	2.07	16.9	16.9
Elektroonika	3.3	2.0	0.98	8.0	11.2
Ohtlikud jäätmed	10.5	6.3	0.01	0.1	10.6
Pakendid	120.8	72.7	26.28	213.9	334.7

Olmejäätmete sortimisel tekkekohas tuleb vastavalt keskkonnaministri 16.01.2007 määrusele nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" (edaspidi *sortimismäärus*) liigiti koguda vähemalt järgmised jäätmeliigid vastavalt jäätmenimistu jäätmeliikide või alajaotiste koodidele:

- 1) **paber ja kartong (20 01 01);**
- 2) **plastid (20 01 39);**
- 3) **metallid (20 01 40);**
- 4) **klaas (20 01 02);**
- 5) **biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);**
- 6) **biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);**
- 7) bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- 8) pakendid (15 01), sealhulgas **paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02),** puitpakendid (15 01 03), **metallpakendid (15 01 04),** komposiitpakendid (15 01 05), **klaaspakendid (15 01 07),** tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;
- 9) puit (20 01 38);
- 10) tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- 11) suurjäätmed (20 03 07);
- 12) probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- 13) ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga "*" tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Kohaliku omavalitsuse üksus peab *sortimismääruse* § 4 lg 1² järgi korraldama vähemalt nende jäätmeliikide liigiti kogumise, mis on eelnevas loetelus märgitud **rasvaselt**. Riikliku jäätmetatistika andmete kohaselt ei ole viimasel viiel aastal Häädemeeste vallas üldse kogutud eelpool nimetatud jäätmetest plasti, metalli, klaasi ega tekstiili.

2.3 Pakend

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks ja esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavad ühekorrapakendeid.

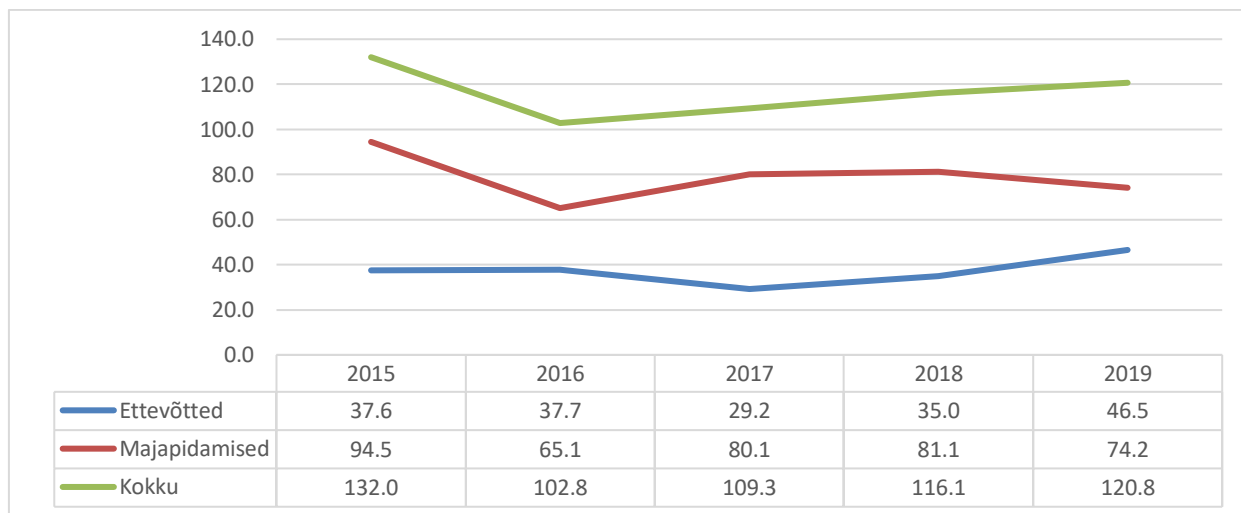
Pakendijääde on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeks. Pakendijäätmeteks ei loeta pakendi ja pakendimaterjali tootmisel tekkinud jääke.

Pakendiseadus kehtestab nõuded pakendi ja pakendijäätmete kasutamisele, soodustades sellega pakendi või pakendimaterjali ringlust ja taaskasutamist. Pakendid ja nendest tekkivad jäätmed on üheks oluliseks aspektiks, millele viimasel ajal tähelepanu on pööratud. Suur osa pakendijäätmetest on ühekorrapakendid, mille taaskasutamise süsteem ei ole veel välja kujunenud. Korraldatud on alkoholi- ja joogipakendite (klaas-, plast- ja metallpakendite) kogumine, sorteerimine ja taaskasutamine, millele andis tõuke Pakendiaktsiisi seadus ja pakenditele kehtestatud tagatisraha süsteem (niinimetatud pandipakendid).

Pakendijäätmed moodustavad olulise osa olmejäätmetest ja prognooside kohaselt pakendijäätmete osatähtsus kasvab. Sihtasutus Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse uuringutulemuste põhjal arvatud Eesti maapiirkonna pakendijäätmete sisaldus prügilasse ladestatavates

segaolmejäätmetes on 26.28%. Pakendijäätmete koguteke omavalitsuses on sellest lähtuvalt 2019. aastal olnud 258 tonni.

Häädemeeste vallas koguti 2019. aastal pakendijäätmeid 121 tonni. Pakendijäätmete osakaal kõigest liigiti kogutud olme- ja pakendijäätmetest on 2019. aastal olnud u 73 % ehk valdava osa liigiti kogutud jäätmetest moodustavad just pakendijäätmed. Eriliigiliste pakendite hulk moodustab kogu pakendijäätmete hulgast 47%, mis on üsna kesine näitaja.

Joonis 3. Pakendijäätmete teke Häädemeeste vallas 2015-2019. Allikas: Keskkonnaagentuur.

On näha, et pakendijäätmete teke on Häädemeeste vallas olnud võrdlemisi stabiilne. Arvestades järjest suurenevat pakendite tarbimist on oodata edasiseks perioodiks pakendijäätmete tekke kasvu.

Tabel 6. Häädemeeste valla pakendijäätmete teke jäätmearuandluse kohaselt aastatel 2015–2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	4.9	39.4	6.2	1.1	3.5	6.4	13.8	0.1	11.9	0.2
15 01 02	Plastpakendid	21.6	0.0	18.8	0.2	12.1	12.0	11.2	0.0	23.4	0.5
15 01 03	Puitpakendid	0.0	0.0	0.4	0.0	0.3	0.0	0	0.3	0.5	0.5
15 01 04	Metallpakendid	3.9	0.0	3.6	0.0	7.5	11.1	1.7	0.0	2.7	0.1
15 01 06	Segapakendid	1.0	54.8	1.1	62.8	0.0	42.6	4.2	42.4	4.7	58.8
15 01 07	Klaaspakendid	5.4	0.2	5.7	1.0	5.2	7.7	3.7	37.1	3.1	14.0
15 01 10 01*	Ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud metallpakendid	0.6	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
15 01 10*	Ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastatud pakendid	0.2	0.1	1.6	0.1	0.7	0.3	0.4	1.2	0.2	0.2

2.4 Biolagunevad jäätmed

Biolagunevad jäätmed on aeroobselt või anaeroobselt lagunevad jäätmed, nagu toidujäätmed, paber ja papp ning biojäätmed, mille alla kuuluvad aia- ja haljastusjäätmed, kodumajapidamises, jaemüügikohas, toitlustusasutuses ja toiduainetööstuses tekkinud toidu- ja köögijäätmed.

Säästva Eesti Instituudi läbiviidud uuringu tulemuste kohaselt moodustas biojätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eesti maapiirkondades 37.61%. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamiseks olmejäätmete hulgast tuleb biojätmed eraldi koguda ning suunata kompostimisele.

Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla üle 20 massiprotsendi alates 2020. aasta 16. juulist. Riigi jäätmekava alusel pidi biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 2020. aastaks olema 13%. Aastal 2018 oli ringlussevõtu osakaal jäätmeliigi kogumassist 5%, mis jäi samale tasemele 2011. aasta baastasemega. Seega võib eeldada, et sihttasel aastaks 2020 ei saavutatud ning biojätmete lahuskogumine ja kompostimine vajab jätkuvalt propageerimist.

Riikliku jäätmetatistika kohaselt on Häädemeeste vallas biojätmete liigiti kogutud kogus viimasel viiel aastal olnud vahemikus 0.8-14.2 t ning tegu on olnud üksnes biolagunevate aia- ja haljastusjäätmetega (jäätmekoodiga 20 02 01). Biolagunevate köögi- ja sööklajajätmete (20 01 08) tekkekogust jäätmetatistika ei kajasta. Valdavalt on biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed vastu võetud ettevõtetelt. Tõenäoliselt on siiski vallas tekkivate biojätmete kogus märgatavalt suurem, sest kohalik majapidamistes toimuv kompostimine ei kajastu jäätmetatistikas, samuti satub jätkuvalt suur osa majapidamiste biojätmetest segaolmejäätmete hulka. Jäätmetatistikas ei kajastu biolagunevate köögi- ja sööklajajätmete ning biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete taaskasutamist.

Biolagunevate jäätmete segaolmejäätmete sekka sattuvate koguste vähendamiseks tuleb propageerida nende kohapealset komposteerimist ja arvestada sellega, et juba alates 01. jaanuarist 2008. aastast on haljastusjäätmete panek olmeprügi hulka keelatud. Lisaks rakendub jäätmeseadusega 2023.a 31. detsembrist biojätmete kogumiskonteineri omamise kohustus majapidamistele, kel puudub kompostimisvõimalus.

2.4.1 Kalmistujäätmed

Kalmistutel tekkivad jäätmed sisaldavad väga suures ulatuses biolagunevaid haljasjäätmeid. Häädemeeste haldusterritooriumil asub viis kalmistut: Häädemeeste, Treimani, Urissaare, Metsaküla ja Võiste kalmistud. Kalmistutel on eraldi konteinerid haljastusjäätmete ja segaolmejäätmete tarbeks. Kalmistul kogutud haljastusjäätmed kogutakse kokku ning viiakse Paikre prügilasse edasisele käitlemisele.

2.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitus- ja lammutusjäätmed on jäätmed, mis tekivad ehitiste või nende osade rajamisel, lammutamisel, renoveerimisel või restaureerimisel.

Ehitusjäätmete hulka kuuluvad puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sealhulgas need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid ning väljaveetav pinnas, mis tekib ehitamisel ja remontimisel (edaspidi ehitamisel) ning mida ehitusobjektidel tööde tegemiseks ei kasutata.

Riiklikuks eesmärgiks 2020 aastaks oli, et ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist oleks vähemalt 75%. Tegu on ühese vähestest riiklikutest jäätmemajanduslikest eesmärkidest, mis on täidetud (2018 aastal oli näitaja 84%).

Liigiti kogutud ehitusjäätmed on viimasel viiel aastal kogu ehitusjäätmete tekkest moodustanud 51-67%, **mis on üsna kesine näitaja**. Ehitus- ja lammutusjäätmete tekitajaks on eelkõige ettevõtted. Ehitus- ja lammutusjäätmete teke on olnud ebastabiilne, kuna see sõltub konkreetsetel ehitus- ja lammutusobjektide esinemissagedusest konkreetsetel aastatel. Aastane jäätmekogus on jäänud viimasel viiel aastal vahemikku 242 - 676 tonni.

2019. aastal tekkis kokku 244 tonni ehitus-lammutusjäätmeid, mis transporditi täies mahus omavalitsusest välja. Omavalitsuse territooriumil puuduvad ka Keskkonnaregistrisse kantud ehitusjäätmete taaskasutuskohad.

Alates 2020. aastast tuleb jäätmeseaduse kohaselt ehitus- ja lammutusjätmeid taaskasutada vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas. Samas ei ole antud nõuet võimalik hinnata kuivõrd jäätmetestatistika ei kajasta kui palju konkreetsest omavalitsuses tekkinud jäätmetest läks taaskasutusse teistes omavalitsustes. Ehitusjätmete liigiti kogumine ja taaskasutusse suunamine vajab jätkuvalt propageerimist.

Jäätmearuannete kohaselt Häädemeeste vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmete liigid ja kogused on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 7. Häädemeeste vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ehitus- ja lammutusjätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015		2016		2017		2018		2019	
		E	M	E	M	E	M	E	M	E	M
17 01 01	Betoon	0.1	4.1	25.3	1.4	0.0	0.3	190.0	1.8	0.4	0.0
17 01 02	Tellised	3.7	2.2	67.5	4.8	34.8	8.5	22.1	3.3	4.5	2.9
17 01 03	Plaadid ja keraamikatooted	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0
17 01 07	Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 01 06*	0.6	0.9	7.2	0.0	0.2	0.0	3.6	0.5	0.0	0.0
17 02 01	Puit	43.9	0.4	0.0	0.0	5.5	0.0	13.7	2.9	2.2	
17 02 02	Klaas	0.0	0.0	0.0	0.2	0.9	1.7	0.1	1.2	9.2	0.4
17 02 04*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastatud puit, klaas ja plastid	0.0	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 03 02	Bituumenitaolised segud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 03 01*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	1.2	0.4	0.0	0.0
17 04 01	Vask, pronks, valgevask	0.2	0.3	0.0	0.2	0.0	0.7	0.0	0.5	0.0	0.8
17 04 02	Alumiinium	0.0	1.4	0.0	1.6	0.0	6.5	0.0	2.9	0.0	1.6
17 04 03	Plii	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
17 04 04	Tsink							0.0	0.0		
17 04 05	Raud ja teras	20.0	40.6	7.7	32.0	71.2	208.4	39.0	105.2	7.3	78.7
17 04 07	Metallisegud	0.0	0.4	0.0	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
17 05 03*	Ohtlikke aineid sisaldavad kivid ja pinnas	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1	0.0	0.0	0.0
17 05 06	Süvenduspinnas, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 05 05*	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	21.5	0.0	7.1	0.2
17 06 05*	Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	8.2	3.3	9.0	63.9	17.5	6.8	12.6	8.2	20.1	8.9
17 08 02	Kipsipõhised ehitusmaterjalid, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 08 01*	0.0	0.0	0.1	1.1	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 17 09 01*, 17 09 02* ja 17 09 03*	92.0	19.1	195.8	25.3	154.6	23.0	222.8	20.7	91.3	7.8

Võib eeldada, et tekkivad ehitus- ja lammutusprahi kogused on suuremad kui ametlikus statistikas kajastub, kuna eeskätt majapidamistes tekkivatest ehitusjätmetest käideldakse suur osa segaolmejäätmetena või taaskasutatakse kohapeal. Jätkuvalt esineb ehitusjätmete osas ka probleem, et need viiakse asulate äärsetele tühermaadele, metsa või esimesse vedajale sobivasse kohta. Sellist käitumist esineb küll aasta-aastalt vähem, kuid probleem on olemas ja sellega tuleb järjepidevalt tegeleda.

Lisaks tuleb jätkata kontrolli tugevdamist tekkivate, ladustatavate ja taaskasutatavate jäätmete üle. Kuna ehitus- ja lammutusjätmete teke sõltub suuresti ehitustegevuse aktiivsusest, mis on sõltuvuses

majanduslikust heaolust, on oodata ka edaspidi ehitus- ja lammutusjäätmete koguse osas ebastabiilsust.

2.6 Ohtlikud jäätmed

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis oma kahjuliku toime tõttu võivad olla ohtlikud tervisele, varale või keskkonnale.

Ohtlike jäätmete teke ja käitlemine on kajastatud järgmises tabelis. Ohtlike jäätmete teke on viimasel viiel aastal olnud võrdlemisi stabiilne, v.a 2016.a, mil tekkis tavapärasest suurem kogus ohtlike jäätmeid, peamiselt jäätmekoodiga 17 06 05*. Tõenäoliselt võis tegu olla valla territooriumil toimuvate suuremamahuliste lammutustöödega.

Ohtlike jäätmete eraldikogumise osas on viimasel kolmel aastal toimunud pigem negatiivsed arengud. Lahuskogutud ohtlike jäätmete kogus on aasta-aastalt mõnevõrra langenud. Ohtlikele jäätmetele Häädemeeste vallas kohapealset taaskasutust ei toimu ning kõik ohtlikud jäätmed transporditakse omavalitsusest välja.

Tabel 8. Häädemeeste vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) ohtlikud jäätmed (kõik * jäätmekoodid) aastatel 2015-2019 tonnides ning nende käitlemine. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Aasta	Koguteke (sh kogutud)	Transport välja
2015	34.9	34.9
2016	101.3	101.3
2017	65.3	66.1
2018	60.8	60.1
2019	54.8	54.6

Tavaliselt kodumajapidamises tekkivad ohtlikud jäätmed on:

- 1) aegunud ravimid;
- 2) elavhõbeda kraadiklaasid;
- 3) kodukemikaalid;
- 4) vanaõli, õlised kaltsud, õlifiltrid;
- 5) värvi-, laki-, liimi- ja lahustijäägid;
- 6) väetised ja pestitsiidid;
- 7) rotimürk jm biotsiidid;
- 8) kompaktlambid (ehk säästupirnid), päevavalguslambid;
- 9) patareid ja akud.

Häädemeeste vallas moodustavad elanike ohtlikud jäätmed 2019.a andmete järgi peamiselt asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid, õlipüünistes lahutatud õlijäätmed ning pliiakud. Seoses elanike sorteerimisharjumuste paranemisega võiks edaspidiseks oodata pigem ohtlike jäätmete koguse pidevat vähest tõusu.

Vanaõli jäätmete teke on kajastatud järgnevas tabelis. Vanaõli jäätmed transporditakse omavalitsusest välja ning kohalikku käitlust ei toimu.

Tabel 9. Häädemeeste vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) vanaõli jäätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Kood	Jäätmeliik	2015	2016	2017	2018	2019
13 02	Mootori-, käigukasti- ja määrdõlijäätmed	0.1	1.0	1.1	2.6	1.1
13 03	Isolatsiooni- ja soojusvahetusvanaõlijäätmed	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
13 05	Õlipüünisejäätmed	0.3	0.0	0.0	4.8	5.0

13 07	Vedelkütusejätmed	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
13 08	Nimistus mujal nimetamata õljajätmed	0.0	0.0	0.1	1.2	0.0

Ohtlikke jäätmeid tuleb hoiustada nii, et need ei reostaks pinna- või põhjavett ega põhjustaks teisi keskkonnakahjustusi. Vedelaid ohtlikke jäätmeid peab säilitama kindlalt suletavates kogumismahutites, mis välistab nende sattumise maapinnale, põhjavette või kanalisatsiooni.

2.7 Romusõidukid ja vanarehvid

Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" kehtestab nõuded romusõidukite lammutamiseks ja käitlemiseks ning seab tingimused lammutuskodadele. Mootorsõidukid ja nende osad kuuluvad jäätmeseaduse mõistes probleemtoodete hulka. Probleemtoodet on tooted, mille jäätmed põhjustavad või võivad põhjustada nii ohtu tervisele kui ka keskkonnaohtu, keskkonnanahäiringuid või keskkonna ülemäärast risustamist.

Romusõiduk tuleb üle anda tootja või tootja esindaja määratud kogumispunkti või uue sõiduki ostmise korral müügikohta või vanametalli kogumispunkti. Häädemeeste vallas puuduvad registreeritud autolammutuskogud.

Tabel 10. Häädemeeste vallas tekkinud (sealhulgas kogutud) romusõidukid ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur

Romusõidukid mitmesugustest liiklusvaldkondadest (sealhulgas liikurmasinad) ning romusõidukite lammutamisel ja sõidukihooldusel tekkinud jäätmed 16 01 (välja arvatud 16 01 03)	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtted	1.6	2.9	37.8	3.2	5.8
Majapidamised	6.0	11.3	47.2	3.0	6.0

Vanade autorehvide kogumise nõuded määrab Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord". Vanad autorehvid saab ära anda rehvi-ettevõttesse üks-ühele uute rehvide ostmisel. Samuti on võimalik eraisikul rehve üle anda MTÜ Rehviringlus autorehvide kogumispunktides. Häädemeeste vallas MTÜ Rehviringlus kogumispunkt puudub, lähim kogumispunkt asub Pärnu linnas.

Tabel 11. Vanarehvide teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Häädemeeste vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Vanarehvid - 16 01 03	2015	2016	2017	2018	2019
Ettevõtted	0.0	0.2	-1.0	0.0	0.0
Majapidamised	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Vanarehvide osakaal jäätmetekkes tõenäoliselt tõuseb lähiajal seoses autostumise kasvuga. Samas on oodata ka rehvide taaskasutamise suurenemist, seoses vanarehvide vastuvõtmise ja taaskasutamise süsteemi arenemisega.

2.8 Elektri- ja elektroonikaseadmed

Elektri- ja elektroonikaseadmete romud on üks kiiremini kasvavaid jäätmevooge. Need jäätmeliigid sisaldavad väärtuslikke metalle, kuid samas hulgaliselt ka äärmiselt keskkonnaohtlike komponente nagu elavhõbe, tina, kaadmium, freoonid jne. Riiklikuks 2020 aastaks seatud eesmärgiks oli, et elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist ei tohi ületada 65 %. Aastal 2018 oli tegelik tase 63 %.

Häädemeeste vallas on jäätmetatistika alusel elektri- ja elektroonikaseadmeid kogutud üksnes majapidamistelt.

Tabel 12. Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmete teke (sealhulgas kogutud) jäätmearuannete põhjal Häädemeeste vallas aastatel 2015-2019 tonnides. Allikas: Keskkonnaagentuur.

Elektri- ja elektroonika-seadmete ning muude seadmete ja aparaatide jäätmed - 16 02	2015	2016	2017	2018	2019
Majapidamised	0.27	0.041	0.605	1.372	0.594

Elektri- ja elektroonikaseadmete romude koguste osas on tulevikus oodata koguste kasvu nii tänu paranevale kogumissüsteemile kui elektroonikaseadmete suuremale kasutamisele ja sellega kaasnevale seadmete vananemisele.

2.9 Reoveesete

Reovee käitlusel tekib jäätmena reoveesete. Viimase viie aasta jäätmearuanded näitavad reoveesete tekkimist üksnes 2018. aastal 0.6 tonnises koguses, mis on täies mahus omavalitsusest välja transporditud.

Häädemeeste valla territooriumil on kokku 9 ühiskanalisatsiooniga seotud reoveepuhastit. Tekkiv reoveesete antakse üle Ragn-Sells AS-ile edasiseks käitlemiseks.

2.10 Tervishoiu- ja veterinaarteenuste jäätmed

Tervishoiujäätmed on nii inimese kui ka loomade tervishoiu, ravimise ning hooldusega seotud asutustes tekkivad jäätmed. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Valla territooriumil asub kaks perearstiteenust pakkuvat asutust: OÜ Häädemeeste Perearstikeskus ning OÜ Surju Tervisekeskus, mis ise asub küll Saarde vallas, kuid mille vastuvõtud toimuvad nii Uulus kui Võistes. Kokku on vallas 3 perearsti nimistut.

Vallas asub kaks apteeki – Uulus ja Häädemeestes. Hambaravi teenust pakub üks hambaarst. Veterinaarteenuse osutajad vallas puuduvad.

Tervishoiuasutused (sh ka veterinaarasutused) peavad välja töötama sisemised juhised jäätmete liigiti kogumiseks ja edasiseks käitlemiseks. Jäätmed tuleb pakkida tekkekohas ja viia tekkekohast pakituna tervishoiuasutuse jäätmeoidlasse kuni üleandmiseni vastavat luba omavale jäätmekäitlusettevõttele. Vastavalt Euroopa Nõukogu direktiivile 1999/31/EÜ prügilate kohta on nakkusohtlike jäätmete ladestamine tavajäätmete prügilatesse keelatud.

Vaadeldavad perioodil (2015–2019) on Keskkonnaagentuuri andmetel tervishoiuteenuste jäätmete teket Häädemeeste vallas olnud vahemikus 0,07-2.587 tonni. Perearsti teenust osutavatest asutustest antakse tekkinud meditsiinilised riskijäätmed üle jäätmekäitlejatele edasiseks käitlemiseks.

Seoses rahvastiku vananemisega ja jäätmetekitajate üle kontrolli saavutamiseks võib järgnevas kümneks aastaks prognoosida mõningast raviasutustes tekkivate jäätmete kasvu.

Loomahaiguste uurimisel, diagnoosimisel, ravimisel või ärahoidmisel tekkinud jäätmed (kood 18 02) tuleb samuti üle anda vastavat keskkonnaluba omavale isikule. Sellised jäätmed peaksid saama käideldud samal viisil inimeste raviasutuste- ja haiglajäätmetega. Jäätmearuandluse andmetel tekib Häädemeeste vallas 18 02 koodiga jäätmeid väga väikestes kogustes – 2016. aastal 0.002 tonni ja 2017. aastal 0.001 tonni. Ülejäänud perioodil (2015-2019) antud jäätmeliiki ei ole tekkinud.

2.11 Tööstusjäätmed

Häädemeeste vallas on olulistemaks tööstusjäätmeteks puidu töötlemise ning plaatide ja mööbli tootmise jäätmed ning põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil tekkinud jäätmed.

Tööstusjäätmete teke sõltub suuresti vallas tegutsevate ettevõtete arengutest ning nende teket ei ole võimalik valla jäätmekavas prognoosida. Ettevõtted vastutavad ise oma jäätmete õiguspärase käitlemise eest.

2.12 Jäätmete kogumine ja käitlus

2.12.1 Liitumine kogumissüsteemidega

Häädemeeste vald on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Omavalitsus on määranud jäätmeveo piirkonnad, jäätmeveo teenustasu piirmäärad ja jäätmeveo tüüptingimused ning on korraldanud avaliku konkursi jäätmevedajate leidmiseks.

Häädemeeste vallas on korraldatud segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, suurjäätmete ja ohtlike jäätmete kogumine valla territooriumil asuvatelt füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt. Korraldatud jäätmeveopiirkond hõlmab kogu Häädemeeste valla haldusterritooriumi ning jäätmeveo ainuõigus on perioodil 1.03.2020–28.02.2023 Ragn Sells AS-l. Jäätmeveo ainuõigus tähendab seda, et veopiirkonnas võib olmejäätmete kogumise ja äraveo teenust osutada üksnes ainuõiguse saanud jäätmevedaja ning teised jäätmevedajad ei tohi antud veopiirkonnas teenuseid osutada. Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik piirkonnas asuvad jäätmevaldajad, nii eramajade omanikud, korteriühistud kui ka ettevõtjad.

Häädemeeste vallas ei asu jäätmejaamasid. Lähimad jäätmejaamad, kuhu elanikud saavad jäätmeid üle anda on OÜ-le Paikre kuuluv sorteerimisjaam Pärnus ning prügila Põlendmaa külas, Paikuse osavallas. OÜ Paikre võtab muuhulgas vastu ohtlikke jäätmeid ja elektri- ja elektroonikajäätmeid. Patareide kogumiseks on kauplustes vastavad kogumiskohad. Aegunud ravimeid võetakse vastu samuti jäätmejaamades ja apteekides.

Valla suuremates piirkondades on rajatud avalikud pakendite kogumispunktid koos kogumiskonteineritega eri liiki pakendite kogumiseks, kus saab tasuta ära anda segapakendeid, paberit, pappi ja kartongi ning klaaspakendi jäätmeid. Jäätmejaamade ja pakendijäätmete kogumiskonteinerite andmed on leitavad <https://kuhuviaa.ee> ja <https://arcg.is/1Wnuy9>.

Häädemeeste vallal puudub võimalus haljastusjäätmete kompostimiseks. Haljastusjäätmeid suunatakse Paikre sorteerimisjaama Pärnu või Paikre prügilasse Põlendmaa külas, kus toimub nende edaspidine käitlemine. Eramajades kompostitakse haljastusjäätmeid oma kinnistu piires.

2.12.2 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Pakendiseadus lähtub tootjavastutuse põhimõttest, mis tähendab, et pakendiettevõtjad (pakendajad, maaletoojad, sisuliselt ka kaubandus) on kohustatud tasuta tagasi võtma kõik pakendid, mis on turule toodud. Pakendiseaduse § 20 alusel on pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, kohustatud lõppkasutajalt või tarbijalt tasuta tagasi võtma müüdud kauba müügipakendi ja -pakendijäätmed. Tagasivõtmise nõue hõlmab vaid pakendit, mille tüüp, kuju ja suurus vastavad selles müügikohas müüdava kauba pakendile ja selle kauba müüja poolt üleantava kauba pakendile. Sellest tulenevalt peab olema müügikohtades informatiivne teade tarbijatele pakendi tagasivõtmise kohast (lähima pakendijäätme vastuvõtupunkti või konteineri asukoht).

Ettevõtte võib pakendijäätmete kogumist ja taaskasutamist korraldada ise või delegerida oma kohustused akrediteeritud tootjavastutusorganisatsioonidele, kes korraldavad pakendikonteinerite paigalduse ja tühendamise.

Pakendiseaduse kohaselt on tarbija kohustatud pakendi ja pakendijäätmed tagastama tühjalt ja liigiti sordituna vastavalt kohaliku omavalitsuse jäätmehoolduseeskirjas kehtestatud korrale ja pakendiette võtja või taaskasutusorganisatsiooni nõuetele.

Pakendiseaduse alusel on akrediteeritud üks tagatisrahaga pakendite kogumisega tegelev taaskasutusorganisatsioon (Eesti Pandipakend OÜ) ja kolm peamiselt konteinerite kaudu kogutava muu müügi pakendiga tegelevat taaskasutusorganisatsiooni - MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus (EPR) ja Tootjavastutusorganisatsioon OÜ (TVO).

Eesti Pandipakendi andmetel (08.01.2021) asuvad pandipakendi tagastuspunktid Häädemeeste vallas:

- Uulu kauplus, Pärnu MÜ, Uulu küla
- Võiste kauplus, Pärnu MÜ, Võiste alevik
- Centrumi pood, ALY OÜ, Häädemeeste alevik
- Häädemeeste Konsum, Kilingi-Nõmme MÜ, Häädemeeste alevik
- K-1, Korall A.H.T OÜ, Treimani küla

Häädemeeste vallas asuvate pakendikonteinerite asukohad on esitatud järgnevas tabelis (seisuga 18.02.2021). Pakendikonteinerite asukohad on leitavad ka <https://kuhuviaa.ee> ja valla kodulehel. 2021. aasta veebruari seisuga on pakendiette võtjate andmetel Häädemeeste vallas pakendijäätmete taaskasutusse suunamiseks paigaldatud TVO-l 12 kogumiskohta (kõik segapakendile), ETO-l 18 kogumiskohta (11 segapakendile ning 7 paberile ja papile) ning EPR-l 12 kogumiskohta (5 klaaspakendile ja 7 segapakendile). Kõikidesse pakendikonteineritesse saavad elanikud jäätmeid ära anda tasuta.

Tabel 13. Pakendikonteinerite paiknemine Häädemeeste vallas pakendiorganisatsioonide kodulehtede ja valla kodulehe alusel.

Pakendi-organisatsioon	Objekti aadress	Konteiner (m3)	Liik
EPR	Häädemeeste alevik, Kevade 6	5.0	Klaaspakend
EPR	Häädemeeste alevik, Kevade 6	1.1	Segapakend
TVO	Häädemeeste alevik, Meremõisa/Mere4	0.6	Segapakend
EPR	Häädemeeste alevik, Pärnu mnt 40	3.0	Klaaspakend
ETO	Häädemeeste alevik, Pärnu mnt 40	2.5	Segapakend
ETO	Häädemeeste, Kevade 6	2.5	Paber ja papp
ETO	Häädemeeste, Kooli 10	2.5	Segapakend
ETO	Häädemeeste, Kooli 10	2.5	Paber ja papp
EPR	Häädemeeste seltsimaja	1.1	Segapakend
TVO	Ikla küla, Ikla bussijaam	1.1	Segapakend
TVO	Ikla küla, Piiripunkt	2.5	Segapakend
ETO	Jõulumäe tervisekeskus	2.5	Segapakend
EPR	Kabli küla, Kabli	1.5	Klaaspakend
EPR	Kabli looduskeskus	1.1	Segapakend
ETO	Kabli, Kabli park	2.5	Segapakend
ETO	Kabli, Kabli park	2.5	Paber ja papp
TVO	Massiaru küla, kauplus	2.5	Segapakend
EPR	Massiaru küla, kauplus	3.0	Klaaspakend
TVO	Mereküla, Karu tee	1.1	Segapakend
EPR	Metsapoole küla, Metsapoole kool	1.1	Segapakend
ETO	Rannametsa parkla	2.5	Segapakend
ETO	Reiu kortermajade juures	2.5	Segapakend

ETO	Reiu kortermajade juures	2.5	Paber ja papp
TVO	Reiu küla, Reiusilla tee 1	0.6	Segapakend
EPR	Soometsa küla, Külamaja	1.1	Segapakend
EPR	Soometsa küla, Soometsa	5.0	Klaaspakend
ETO	Tahkuranna küla, Tahku Tare	1.1	Segapakend
ETO	Treimani, Treimani kultuurimaja parkla	2.5	Segapakend
ETO	Treimani, Treimani kultuurimaja parkla	4.5	Segapakend
ETO	Treimani, Treimani kultuurimaja parkla	2.5	Paber ja papp
TVO	Urissaare küla, Kirik	0.6	Segapakend
TVO	Uulu küla, Parkla	3.0	Segapakend
TVO	Uulu küla, Parkla	3.0	Segapakend
TVO	Uulu küla, Uraveere tee	2.5	Segapakend
TVO	Uulu küla, Mõisa väikekoht 1 (kortermaja teenus)	0.6	Segapakend
ETO	Uulu, Häädemeeste vallamaja	2.5	Segapakend
ETO	Uulu, Häädemeeste vallamaja	2.5	Paber ja papp
EPR	Uulu, Vana-Paradiisi tn	1.1	Segapakend
TVO	Võiste alevik, Sadama 11 ja 13	2.5	Segapakend
EPR	Võiste lasteaed, Sadama tn 12	1.1	Segapakend
ETO	Võiste, Võiste kauplus	2.5	Segapakend
ETO	Võiste, Võiste kauplus	2.5	Paber ja papp

TVO-l on vallavalitsusega sõlmitud koostöölepingu alusel paigaldatud ka üks kortermajale mõeldud tasuta segapakendite kogumiskonteiner Uulu külas, aadressil Mõisa väikekoht 1 (TVO kortermaja teenus). Häädemeeste Vallavalitsus on teinud TVO-le ettepaneku pakendikoti teenuse piirkonna laiendamiseks, et kõik vähemalt Uulu külast Pärnupoole jäävad piirkonnad saaksid võimaluse liituda TVO poolt korteriühistutele ja eramutele pakutava tasuta pakendikonteineri ja -koti teenusega.

2.12.3 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Häädemeeste valla elanikel on võimalik aia- ja haljastusjäätmeid üle anda Paikre sorteerimisjaama Pärnus linnas või Paikre prügilasse Põlendmaa külas, kus toimub nende edasine käitlemine. Võimalus haljastusjäätmete kompostimiseks vallal puudub. Lisaks puudub vallas senini biolagunevate köögijäätmete lahuskogumise ja käitlemise süsteem. Jäätmehooldusekirja kohaselt on biolagunevate jäätmete kompostimine lubatud oma kinnistu või aiamaa piires ning kompostitavaid jäätmeid peab paigutama, ladustama ja käitlema tervisele ja ümbruskonnale ohutult ning nii, et need ei põhjustaks kahjurite ega haisu teket. Biolagunevaid köögijäätmeid võib kompostida üksnes kompostimisnõudes ehk kompostrites ning biolagunevaid aia- ja haljastusjäätmeid lahtiselt aunas.

Häädemeeste valla hajaasustusega osades on tegemist valdavalt ühepereelamutega ning eeldatavalt toimub nende juures vähemalt osaliselt biolagunevate jäätmete kompostimine. Samas korterelamute piirkondades vajab biolagunevate jäätmete kogumissüsteem täiendamist.

2.12.4 Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumis- ja käitlussüsteem

Vastavalt vallas kehtivale jäätmehoolduseeskirjale tuleb ehitusjäätmed sortida liikidesse nende tekkekohal. Kui ehitusjäätmete tekkekohas puudub võimalus neid sortida või see osutub majanduslikult ebaotstarbekaks, tuleb jäätmed anda töötlemiseks vastavat õigust omavale jäätmekäitlejale, kes teeb selle töö teenustööna. Eelistada tuleb ettevõtjat, kes tagab jäätmete täielikuma taaskasutamise.

Eraldi kogutud ehitus- ja lammutusjäätmeid on lubatud tekkekohas taaskasutada või kõrvaldada vastavalt keskkonnaministri määrusega kehtestatud taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise

nõuetele teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete kohta, mille vastava käitlemise korral pole keskkonnaloa omamine kohustuslik. Seejuures on vaja antud tegevus Keskkonnaametis registreerida.

Ehitamise ja lammutamise ajal, ehitusjäätmete kogumisel, jäätmeveokile laadimisel ja veol tuleb vältida tolmu ja jäätmete levikut, sh pinnase levikut veoki rataste abil teedele ja tänavatele.

Käesoleval ajal on ehitus- ja lammutusjäätmete lähimad vastuvõtupunktid Paikre sorteerimisjaam Pärnus ja Paikre prügila Põlendmaa külas. Ehitusjäätmete vastuvõtt on tasuline. Samuti on võimalik erinevatelt teenusepakkujatelt (k.a Paikre OÜ-st) tellida ehituse perioodiks ehitusjäätmete konteinereid.

2.12.5 Elektroonikaromude kogumis- ja käitlussüsteem

Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmed tuleb koguda muudest jäätmetest eraldi ning viia elektri- või elektroonikaseadmete jäätmete kogumispunkti või uue toote ostmise korral müügikohta. Eestis korraldab elektri- ja elektroonikaseadmete ning patareide ja akude tootmise ja müügiga tegelevate ettevõtjate poolt neil lasuvate tootjavastutuse kohustuste täitmist MTÜ Eesti Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus.

Käesoleval ajal saavad valla elanikud oma elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmed tasuta ära anda MTÜ EES-Ringlus ja Elektroonikaromu ühisesse elektroonika kogumispunkti Häädemeeste alevikus aadressil Pärnu mnt 40. Lisaks on võimalik elektroonikaromusid viia Paikre sorteerimisjaama Pärnus. Vald korraldab ka üks kord aastas elektroonikajäätmete kogumisringi kogu valla territooriumil.

2.12.6 Koondandmed eriliigiliste jäätmete kogumissüsteemide osas

Järgnevas tabelis on esitatud Häädemeeste vallas esinevad jäätmete üleandmise võimalused jäätmeliikide osas, mis tuleb vastavalt *sortimismäärusele* tekkekohal liigiti koguda.

Tabel 14. Eriliigiliste jäätmete olemasolevad kogumislahendused jäätmeliikide kaupa Häädemeeste valla elanikele.

Jäätmeliik	Kogumissüsteem	Kirjeldus
Segaolmejäätmed	Korraldatud jäätmevedu	Korraldatud jäätmevedu on rakendatud kogu valla territooriumil ning toimib ühe jäätmeveo piirkonnana.
Paber ja kartong	Paikre sorteerimisjaam ja prügila, avalikud paberi ja papi kogumiskonteinerid, korraldatud jäätmevedu	Kui kinnistul eraldi konteinerit ei ole, tuleb paberit ja kartongi koguda liigiti, viies nimetatud jäätmed avalikku kogumiskonteineri, jäätmejaama/prügilasse või anda üle vedajale või jäätmekäitlejale.
Plast	Jäätmejaam, prügila	Tasuline vastuvõtt Paikre sorteerimisjaamas ⁹ ja prügilas ¹⁰
Klaas	Prügila	Tasuline vastuvõtt Paikre prügilas
Metallid	Prügila	Tasuta vastuvõtt Paikre prügilas
Biolagunevad aia- ja haljastusjäätmed	Jäätmejaam, prügila Kompostimine oma kinnistul	Tasuline vastuvõtt Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas Eramajades toimub kohtkompostimine.
Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	Jäätmejaam, prügila Kompostimine oma kinnistul	Tasuline vastuvõtt Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas Eramajades toimub kohtkompostimine.
Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja	Prügila	Tasuline vastuvõtt Paikre prügilas.

⁹ Sorteerimisjaam asub Pärnu linnas, Raba 39

¹⁰ Prügila asub Paikuse osavallas, Põlendmaa külas

haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03)		
Pakendid	Avalik konteinerpark Jäätmejaam	Avalikud kogumiskohad, asukohad valla kodulehel, jäätmeseaduse kohaselt peaks olema igal tootjavastutusorganisatsioonil 10 konteinerit, mis on tagatud. Tasuta vastuvõtt Paikre sorteerimisjaamas
Pandipakendid	Kogumispunktid	Kogumisautomaadid kauplustes
Puit	Jäätmejaam, prügila	Paikre sorteerimisjaam ja prügila võtavad tasu eest vastu nii töötlemata kui töödeldud ja immutatud puitu.
Tekstiil	Prügila	Tasuline vastuvõtt Paikre prügilas
Suurjäätmed	Jäätmejaam, prügila Korraldatud jäätmevedu	Tasuline vastuvõtt Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas. Korraldatud jäätmeveo raames korraldatakse 2 korda aastas suurjäätmete kogumisringe. Jäätmeseaduse kohaselt peab üleandmisvõimalus olema 15 km kaugusel, mis on lähtuvalt korraldatud jäätmeveost tagatud.
Elektroonikaromud	Jäätmejaam, prügila Kogumispunkt Kogumisringid	Tasuta vastuvõtt Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas. Tasuta vastuvõtt MTÜ EES-Ringlus ja Elektroonikaromu ühises elektroonika kogumispunktis Elektroonikajäätmete kogumiseks korraldatakse üks kord aastas elektroonikaromude kogumisring, kus kõikidelt võetakse tasu eest vastu majapidamises tekkinud elektroonikaromud.
Ohtlikud jäätmed	Jäätmejaam, prügila Korraldatud jäätmevedu	Tasuta vastuvõtt Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas. Asbesti sisaldavaid jäätmeid võetakse vastu (tasu eest) üksnes Paikre prügilas. Ohtlike jäätmete kogumiseks korraldatakse korraldatud jäätmeveo raames kaks korda aastas ohtlike jäätmete kogumisringe, kus kõikidelt võetakse tasu eest vastu majapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed.

2.12.7 Kõrvaldamis- ja taaskasutamisrajatised

Valdav enamik vallas tekkivaid jäätmeid transporditakse omavalitsusest välja. Liigiti kogutud jäätmed (pakendijäätmed, vanapaber jms) suunatakse erinevatesse jäätmekäitluskohtadesse nii Eestis kui välisriikides edasiseks taaskasutamiseks, sh ringlussevõtuks.

Häädemeeste vallas endas paikneb viis registreeritud töötavat jäätmekäitluskohta, mille ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 15. Häädemeeste valla territooriumil registreeritud jäätmekäitluskohad 08.01.2021 seisuga. Allikas: Keskkonnaregister

Registrikood	Nimetus	Käitaja	Asukoht	Tegevuse liik
JKK6700131	Tehas Fibo ExClay	Leca Eesti OÜ	Pärnumaa, Häädemeeste vald, Arumetsa küla	Koospõletustehas
JKK6700137	Töökoja jäätmekäitluskoht	Millberry OÜ	Pärnumaa, Häädemeeste vald, Kabli küla	Metallijäätmete käitluskoht
JKK6700065	Laadi suurfarm	Weiss OÜ	Pärnumaa, Häädemeeste vald, Laadi küla	Tavajäätmete käitluskoht
JKK6700045	Männiku suurfarm	Massiaru Põllumajanduslik Osühing	Pärnumaa, Häädemeeste vald, Massiaru küla	Vanarehvide käitluskoht
JKK6700129	Hoidla jäätmekäitluskoht	Põderlaid OÜ	Pärnumaa, Häädemeeste vald, Soometsa küla	Vanarehvide käitluskoht

2.13 Jäätmemajanduse korraldamine ja rahastamine

2.13.1 Jäätmemajanduse korraldamine

Vastavalt jäätmeseadusele korraldab omavalitsus oma haldusalal olmejäätmete ja kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete käitlemist. Omavalitsuse õigused ja kohustused hõlmavad:

- 1) jäätmekava, jäätmehoolduseeskirja ja korraldatud jäätmeveo korra ja teiste kohalikul tasandil jäätmekäitlust suunavate dokumentide koostamist, vastuvõtmist ja avalikustamist;
- 2) korraldatud jäätmeveo organiseerimist;
- 3) jäätmete kogumiskoha määramist, kuhu tuleb korraldatud olmejäätmeveoga hõlmatud jäätmed nende edasise veo eesmärgil toimetada;
- 4) õigust nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt ettevõtjalt jäätmekava, mis käsitleb ettevõtja tegevusega seotud jäätmekäitlust;
- 5) koostöö tegemist teiste omavalitsustega jäätmeseadusega sätestatud nõuete täitmiseks;
- 6) seisukoha andmist keskkonnaloa taotlustele ja jäätmekäitleja registreeringu taotlustele;
- 7) järelevalve teostamist jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimuste täitmise üle.

Valla jäätmevaldajate kohustus on järgida vallavolikogu kehtestatud nõudeid jäätmete liigiti kogumiseks ja üleandmiseks.

Valla poolt väljavalitav jäätmevedaja vastutab veo ohutusnõuete täitmise eest ning jäätmete toimetamise eest vallavalitsuse, pädeva riigiametniku või jäätmed vedamiseks üle andnud isiku poolt määratud jäätmekäitluskohta.

Valla territooriumil Keskkonnaameti poolt väljastatud keskkonnaloa, keskkonnakompleksloa või jäätmekäitleja registreeringu alusel tegutsevad jäätmekäitlejad omavad kohustust jäätmekäitluse korraldamiseks vastavalt neile väljastatud loa sätestatud tingimustele.

Keskkonnaamet on Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis teostab täidesaatsvat riigivõimu ja riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku suundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses. Keskkonnaameti osatähtsus kohaliku omavalitsuse jäätmekäitluses on eeskätt arvamuse ja ettepanekute tegemine seaduste alusel ja ulatuses. Keskkonnaameti ülesanne on ka kontrollida keskkonnalubade, keskkonnakomplekslubade või jäätmekäitleja registreeringute taotluste vastavust nõuetele ning vastavaid lube väljastada. Keskkonnaameti kaudu toimub ka jäätmekäitlusala järelevalve, sealhulgas õigusaktide nõuete ning väljastatud keskkonnalubade, keskkonnakomplekslubade või jäätmekäitleja registreeringute nõuete järgimine.

2.13.2 Korraldatud jäätmevedu

Vastavalt jäätmeseaduse §-le 135 on kohalikul omavalitsusel, mille haldusterritooriumil elab rohkem kui 1500 inimest, kohustus organiseerida oma haldusterritooriumil korraldatud jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo kohustus on alates 2005. aasta 1. jaanuarist. Korraldatud jäätmeveo põhieesmärk on liita kõik jäätmevaldajad jäätmeveoga, et kaoks ära omanikuta prügi probleem ja illegaalne prügistamine.

Korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo ning edasise suunamise taaskasutusse või kõrvaldamisele. Korraldatud jäätmevedu võib hõlmata ka teisi olmejäätmete liike või muid jäätmeid, kui see on vajalik jäätmeseaduse nõuete täitmiseks või seda tingib oluline avalik huvi.

Häädemeeste valla haldusterritoorium moodustab ühe tervikliku jäätmeveo piirkonna. Korraldatud jäätmeveoga on korraldatud segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, suurjäätmete ja ohtlike jäätmete kogumine valla territooriumil asuvatelt füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt. Jäätmeveo ainuõigus on perioodil 1.03.2020-28.02.2023 kontsessioonilepingu kohaselt Ragn Sells AS-l. Jäätmeveo ainuõigus tähendab seda, et veopiirkonnas võib olmejäätmete kogumise ja äraveo teenust osutada üksnes ainuõiguse saanud jäätmevedaja ning teised jäätmevedajad ei tohi antud veopiirkonnas teenuseid osutada. Korraldatud jäätmeveoga loetakse automaatselt liitunuks kõik piirkonnas asuvad jäätmevaldajad, nii eramajade omanikud, korteriühistud kui ka ettevõtjad.

Erandkorras vabastatakse jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumisest jäätmeseaduses ja jäätmehoolduseeskirjas sätestatud tingimustel. Kui kohaliku omavalitsuse üksus on veendunud, et kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata, võib ta jäätmevaldaja erandkorras vabastada tema taotluse alusel teatud tähtajaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest.

Häädemeeste valla jäätmevaldajate registri (2021. aasta seisuga) alusel on korraldatud jäätmeveoga liitunud 2490 kinnistut, perioodiline vabastus on 133-l, ühiskasutus toimub 129-l ja erandkorras vabastatud (min 11 kuud) on 38 kinnistut. Liitunutest u 93%-l kinnistutest toimub vedu.

2.13.3 Jäätmehoolduse rahastamine

Jäätmeseaduse alusel toetatakse jäätmehoolduse arendamist jäätmete keskkonda viimise eest makstavast saastetasust.

Jäätmeseadus sätestab põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja, korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldaja tasub jäätmeveo teenustasu, mis peab katma jäätmekäitluskohtade rajamis-, kasutamise-, sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud. Keskkonnapoliitika põhimõte "saastaja maksab" ja "tootja vastutus" tähendab sisuliselt seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni lõpptarbija.

Jäätmekäitluse finantseerimine toimub vallas järgmiselt: ettevõtte maksavad ise kõikide tekitatud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlike jäätmete eest. Elanikud maksavad olmejäätmete käitlemise eest jäätmeveo teenustasu otse jäätmekäitlusettevõttele või läbi kinnisvara-haldusteenuseid pakkuva ettevõtte.

Vallaeelarvest kaetakse järgnevad kulud: kohaliku eriliigiliste jäätmete kogumiskoha haldamisega seotud kulud; omavoliliselt ladestatud prügikoristamise kulud; jäätmete kogumiskampaaniatega seotud kulud ning jäätmekäitluse järelevalvega seotud kulud.

Häädemeeste valla jäätmehoolduse arendamise võimalikud finantseerimisallikad on vallaeelarve; abiraha taotlemine erinevatest fondidest (SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Euroopa Liidu struktuurifondid); tootja vastutus; jäätmetekitajate poolt makstav teenustasu; saastetasu.

Kuni 2017. aastani toimus jäätmehoolduse rahastamine olmejäätmete ladestamisel makstud saastetasust. Põhjusel, et tänapäeva Eestis on olmejäätmete ladestamine seoses IRU masspõletustehase avamisega 2013. aastal oluliselt langenud (isegi kuni alla 7% tekkinud segaolmejäätmetest) vähenes drastiliselt ka saastetasu suurus.

Alates 2017. aastast kuni 2018. aastani oli riigi eelarves seoses saastetasu laekumise äralangemisega nähtud ette kohalikele omavalitsustele riiklik toetus jäätmemajanduse arendamiseks. Riiklikku toetust jaotati vastavalt kohalikus omavalitsuses registreeritud majapidamiste arvule. Alates 2019. aastast toetab riik jäätmehoolduse arendamist üksnes riiklike toetusprogrammide kaudu ning otsetoetus on kaotatud.

2.14 Andmed suletud prügilate ning jääkreostusobjektide kohta

Häädemeeste valla haldusterritooriumil asub viis praeguseks suletud prügilat. Kõik prügilad olid kasutusel tavajäätmete prügilana ning on tänaseks ajaks nõuetekohaselt suletud.

Häädemeeste vallas asuvad suletud prügilad:

- Uulu prügila – nõuetekohane sulgemine 2003.a
- Võiste prügila – nõuetekohane sulgemine 2004.a
- Häädemeeste prügila – nõuetekohane sulgemine 2008.a
- Kabli prügila – nõuetekohane sulgemine 2006.a
- Treimani prügila – nõuetekohane sulgemine 2006.a

Häädemeeste valla territooriumile ei jää riiklikult registreeritud jääkreostusobjekte. Kohaliku tähtsusega jääkreostusobjektiks on Häädemeeste alevikus asuv Häädemeeste kolhoosi ja Edela-Eesti savitööstuse masuudihoidla (JRA0000192). Objekti käsitletakse ohtlikkuse alusel 4. kategooriana, mis tähendab, et tegemist on jääkreostusobjektiga, kus esineb oht pinnase või pinnavee reostumiseks või, kus lahtised jäätmed ja avariilised mahutid on likvideeritud, kuid teadaolevalt varasemate uuringute alusel või eksperthinnangute tasemel on pinnas reostunud ohtlike ainetega. Keskkonnaregistri andmetel on alal jääkreostus suures osas likvideeritud.

3 Eelnevate jäätmekavade eesmärkide täitmise analüüs

Häädemeeste valla territooriumil kehtivad Tori, Tahkuranna, Surju ja Paikuse valla ning Sindi linna ühine jäätmekava aastateks 2016-2021 ja Häädemeeste valla jäätmekava 2014-2020. Eelmise perioodi jäätmekavade eesmärkide täitmise ülevaade on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 16. Eelmise perioodi jäätmekavade eesmärkide täitmine.

Tegevus	Elluviimine
Tori, Tahkuranna, Surju ja Paikuse valla ning Sindi linna ühine jäätmekava aastateks 2016-2021	
Meede 1 Jäätmetekke vältimine ja vähendamine, sh ohtlikkuse vähendamine	
1.1 KOV-i ja KOV-i asutuste hangetes keskkonnahoidlike riigihangete põhimõtete rakendamine	Ei ole rakendatud.
1.2 Teadlikkuse tõstmine	Elanikele on jagatud jäätmealast infot nii telefoni kui meili vahendusel.
1.2.1 Passiivne teavitus	Lisaks on kajastatud erinevaid artikleid (jäätmete äraandmisvõimalustest, liigiti kogumisest, kompostimisest jms) valla ajalehtedes ja valla kodulehel. Teavitatud on riiklikest jäätmealastest kampaaniatest.
1.2.2 Aktiivne teavitus (sagedusega vähemalt 1 kord kvartalis)	Info korraldatud jäätmeveoga seonduvast on leitav valla kodulehel.
1.3 Elanike teavitamine korraldatud jäätmeveoga seonduvast	
Meede 2 Jäätmete ringlussevõtt või muul viisil maksimaalne taaskasutamine	
2.1 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise üldine edendamine	Teadlikkuse edendamine on toimunud läbi ajaleheartiklite, valla kodulehe ja riiklike kampaaniate. Lisaks vahetu kontaktiga elanikele (e-mail, telefon).
2.1.1 Järjepidev jäätmete ringlussevõtu ja taaskasutamisele suunav teadlikkuse edendamine	Valla kodulehe jäätmemajanduse rubriigis on välja toodud olulisemad liigiti kogutud jäätmete üleandmisvõimalused.
2.1.2 Liigiti kogutud jäätmete üleandmisvõimalustest teavitamine veebilehe, kohaliku ajalehe ja muu meedia kaudu	Valla elanikel on võimalik oma jäätmeid üle anda OÜ-sse Paikre.
2.1.3 Koostöö arendamine naaberomavalitsustega ja OÜ-ga Paikre.	
2.2 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlusvõrgustiku väljatöötamine ja arendamine	Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlusvõrgustiku arendust pole toimunud.
2.2.1 Biolagunevate jäätmete kogumis- ja käitlusvõrgustiku arendamisel osalemine (erinevate võimaluste kaalumise, läbirääkimised jms)	Kompostimisvõimalusi pole välja arendatud.
2.2.2 Kalmistutel kompostimisvõimaluste väljaarendamine	Valla kodulehel on teavitus lehtede põletamise võimalusest. Biolagunevat jäätmete tasuta vastuvõttu ega kogumisringe pole rakendatud.
2.2.3 Kulu ja lehtede põletamise vähendamine (teavitus, järelevalve, jäätmete vastuvõtt ja kogumisringid)	Järelevalvet pole teostatud.
2.3 Ehitus- ja lammutusprahi kogumisvõrgustiku arendamine	Teavitust on tehtud läbi valla kodulehe ja ajalehe.
2.3.1 Ehitus- ja lammutusprahi sortimise tõhustamine (teavitamine eri võimalustest, ehitusjäätmete käitlemise järelevalve)	Ehitusjäätmete käitlemise osas pole järelevalvet oluliselt tehtud.
2.4 Pakendijäätmete kogumis- ja käitlusvõrgustiku arendamine	Pakendijäätmete üleandmisvõimalused on leitavad valla kodulehel.
2.4.1 Teavitamine pakendijäätmete kogumise vajadusest, korraldusest ja võimalustest	Valla territooriumil on kokku 29 pakendikonteinerit. Pakendikonteinerite paiknemist ja arvu on regulaarselt üle vaadatud.
2.4.2 Pakendijäätmete kogumisvõrgustiku arendamine (avalikud konteinerid) ja regulaarne ülevaatamine koostöös taaskasutusorganisatsioonidega	Pakendikotiteenusega on võimalik tasuliselt liituda. 2021. aasta veebruari seisuga on vallas tasulise teenusega liitunud 2 majapidamist Uulu külas.
2.4.3 Pakendijäätmete kogumisvõimaluste loomine jäätmevaldaja juures (nn pakendikoti teenus; läbirääkimised pakendiorganisatsioonidega ja jäätmevedajatega)	
2.5 Muude tavajäätmete kogumis- ja käitlusvõimaluste arendamine	Valla territooriumil asub 7 paberi- ja papi konteinerit, lisaks on paber ja kartong alates 2020.a liidetud korraldatud jäätmeveoga.
2.5.1 Paberi ja kartongi kogumisvõrgustiku haldamine ja arendamine	
2.6 Ohtlike jäätmete ja elektroonikaromude kogumisvõrgustiku arendamine ja haldamine	Elektroonikajäätmete kogumiseks korraldatakse 1x aastas kogumisring, kus kõikidelt

2.6.1 Ohtlike jäätmete ja probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumisringide korraldamine koostöös naaberomavalitsustega.	majapidamistelt võetakse tasu eest vastu elektroonikaromud.
2.6.2 Ohtlike jäätmete kogumine OÜ Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas	Ohtlike jäätmete kogumiseks korraldatakse korraldatud jäätmeveo raames 2x aastas ohtlike jäätmete kogumisringe, kus kõikidelt majapidamistelt võetakse tasu eest vastu majapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed. Ohtlike jäätmeid saab tasuta ära anda nii sorteerimisjaama kui prügilasse
Meede 3 Jäätmetest tulenevat keskkonnariski vähendamine ning seire ja järelevalve tõhustamine	
3.1 Kasutuseta ehitiste lammutamine	Ei ole rakendatud
3.2 Illegaalsete olmejäätmete ladustuskohtade likvideerimine	Väiksemaid ebaseaduslikke ladestuskohti on likvideeritud.
3.3 Järelevalve tõhustamine jäätmekäitluse üle	Järelevalvet jäätmekäitluse üle teostab valla järelevalvespetsialist.
3.3.1 Järelevalve jäätmekäitluse üle	Valla jäätmevaldajate register on toimiv, jäätmestatistika kogumine on võimalik JÄTS andmebaasi kaudu.
3.3.2 Jäätmestatistika kogumine käideldud jäätmeliikide kohta. Jäätmevaldajate registri pidamine.	
3.4 Jäätmehoolduse kavandamine ja korraldamine	Jäätmehoolduse õigusaktid on perioodiliselt üle vaadatud ning on ajakohased.
3.4.1 Piirkonna KOV-de jäätmehoolduse õigusaktide ülevaatamine - uuendamine, kui muutuvad riigi õigusaktid	Jäätmekava täiendamise vajadust ei ole tekkinud ning uue perioodi jäätmekava on käesoleval hetkel koostamisel.
3.4.2 Piirkonna (käesoleva) jäätmekava iga-aastane läbivaatamine, vajadusel täiendamine	Korraldatud jäätmevedu on sõlmitud perioodiks 1.03.2020-28.02.2023 AS-ga Ragn-Sells.
3.4.3 Korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks teenuste kontsessiooni korraldamine lähtuvalt riigihangete seadusest või olemasoleva lepingu pikendamine praeguse vedajaga.	
3.4.4 Uue perioodi jäätmekava koostamine	
Häädemeeste valla jäätmekava 2014-2020	
Meede 1 Korraldatud jäätmeveo organiseerimine	
1.1. Jäätmevaldajate registri ja andmebaasi täiendamine, ajakohastamine	Valla jäätmevaldajate register on kasutusel ja toimiv.
1.2. Jäätmeveo korraldamine, elanike teavitamine	Jäätmevedu on korraldatud ning elanikel on võimalik selle kohta infot leida valla kodulehelt.
Meede 2 Ohtlike jäätmete kogumissüsteem	
2.1. Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine	Ohtlike jäätmete kogumiseks korraldatakse korraldatud jäätmeveo raames 2x aastas ohtlike jäätmete kogumisringe, kus kõikidelt majapidamistelt võetakse tasu eest vastu majapidamises tekkinud ohtlikud jäätmed.
2.2. Patareide kogumissüsteemi arendamine, nende nõuetele vastavuse tagamine	Patareide kogumissüsteemi pole laiendatud.
Meede 3 Jäätmetekke vähendamine ja jäätmete liigiti kogumine	
3.1. Jäätmete liigiti kogumise süsteemi arendamine	Eriliigiliste jäätmete kogumise süsteem on vallas pidevas arenduses, pakendijäätmete konteinerite asukohad ja arvud vaadatakse koos pakendiorganisatsioonidega perioodiliselt üle, elektroonikajäätmetele tehakse üks kord aastas jäätmekogumisringe.
3.2. Jäätmete kokkukandepunktide rajamine	Jäätmete kokkukandepunkti pole rajatud.
3.3. Pakendijäätmete kogumissüsteemi haldamine	Teavitustööd kohtkompostimise ja ehitusjäätmete sortimise osas on tehtud nii valla ajalehes kui kodulehel.
3.4. Individuaalelamute kohtkompostimise juurutamine	
3.5. Vanapaberi kogumissüsteemi arendamine ja haldamine	
3.6. Elektroonikajäätmete kogumine	
3.7. Ehitusjäätmete sorteerimise edendamine (teavitustöö)	
Meede 4 Jäätmejaama rajamine ja süsteemi väljaarendamine	
4.1. Jäätmejaama rajamine	Ei ole rakendatud
Meede 5 Elanike keskkonnateadlikkuse arendamine	
5.1. Elanike teavitamine kohaliku ajalehe ja valla kodulehe kaudu	Valla ajalehes ja kodulehel kajastatakse jäätmealast infot.
5.2. Koolituste ja õppepäevade korraldamine	

Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021–2026

5.3. Jäätmekäitlusala sed õppepäevad ja koolitused haridusasutustes	Haridusasutustes on korraldatud õppepäevaid.
Meede 6 Jäätmemajandusalane seire ja järelevalve	
6.1 Erinevate jäätmetekke uuringute läbiviimine	Ei ole rakendatud.
6.2 Koostöö Keskkonnainspeksiooni ja omavalitsuse vahel	Koostööd teiste omavalitsuste ja Keskkonnaameti järelevalveosakonnaga (endine KKI) on pidev.
6.3. Ettevõtjate jäätmekäitlusala ne andmete kogumine ja aruandlus	Ei ole rakendatud.

4 Planeerimine

4.1 Jäätmetekke prognoos

Vastavalt prognoosile "[Rahvastikuprognoos kohaliku omavalitsuste rühmades. Klasteranalüüs](#)" on Häädemeeste vallas oodata perioodil 2020–2025 rahvaarvu vähenemist. Pärnu linnale lähemal asuval piirkonnal (peamiselt endise Tahkuranna valla territooriumil) on oodata rahvaarvu vähenemist 0.3% ning endisel Häädemeeste territooriumil 1.4%. Seoses elanike arvu vähenemisega on oodata ka olmejäätmete reaalse koguse vähest langust. Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab eeldatavalt kaasa jäätmete liigiti sorteerimise paranemisele, mis vähendab (või jätab samale tasemele) segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti sorteeritud jäätmete kogust.

Jäätmetekke prognoosis prognoosime suurimat võimalikku jäätmetekke kogust. Sellest tulenevalt võtame aluseks elanikkonna vähenemise 0.3% ning lähtume, et perioodil 2020–2026 on aastane keskmine olmejäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ehk **172 kg/aastas**.

Perioodil 2015–2019 on pakendijäätmete kogus elaniku kohta olnud keskmiselt **24 kg/a**. Seoses sorteerimisharjumuste paranemise ning samuti pideva pakendite hulga tõusuga on vastavalt riigi jäätmekavale oodata pakendite koguse suurenemist u 2% aastas elaniku kohta.

Perioodil 2015-2019 on ohtlike jäätmete kogus (v.a asbesti sisaldavad ehitusjätmed ehk eterniit) elaniku kohta olnud keskmiselt **6.54 kg/a**. Keskkonnaministeeriumi algatusel kaardistati 2021.a alguses Eesti omavalitsustes asbesti sisaldavate perspektiivsete jäätmete koguseid ning nendest vabanemise võimalik aeg. Häädemeeste vallas prognoositakse perioodiks 2021-2025 kuni 2000 tonni asbesti sisaldavate jäätmete teket ehk aastas on oodata keskmiselt 400 tonni eterniidijätmeid. Prognoosis lähtume, et perioodil 2020–2026 on aastane keskmine ohtlike jäätmete kogus elaniku kohta võrdne eelmise viie aasta keskmisega ning arvestame sellele juurde proportsionaalselt tekkivad eterniidijätmed.

Tabel 17. Prognoositavad jäätmetekke kogused Häädemeeste vallas 2021-2026.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Elanike arv	4908	4893	4879	4864	4849	4835
Olmejäätmete kogus	842.1	839.6	837.0	834.5	832.0	829.5
Pakendijäätmete kogus	120.2	119.8	119.5	119.1	118.8	118.4
Ohtlike jäätmete kogus	432.1	432.0	431.9	431.8	431.7	431.6

4.2 Eesmärkide seadmine

Jäätmekava koostamise perioodil on kehtivas seadusandluses ja riigi jäätmekavas määratud ringlussevõtu ja taaskasutamise sihtarvud aastani 2020. Perspektiivi arvestades on toodud nende kõrval välja ka jäätmete raamdirektiivis ning ringmajanduse pakettis toodud sihtmäärad.

Eesti on võtnud eesmärgiks, et alates 2020. aastast tuleb ringlusse võtta vähemalt 50% ja 2025. aastaks 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Kohaliku omavalitsuse jäätmealased eesmärgid tulenevad eeskätt riigi jäätmekavas seatud eesmärkidest, kuid arvestades, et eesmärgid on seatud aastaks 2020, lähtutakse eesmärkide seadmisel EL raamdirektiivis ja ringmajanduse pakettis toodud eesmärkidest aastaks 2030.

Tabel 18. Riigi jäätmekavast, EL jäätmete raamdirektiivist ja ringmajanduse paketi tulenevad eesmärgid.

	Tase 2018	Riigi jäätmekava Sihttase aastaks 2020	Jäätmete raamdirektiiv Sihttase aastateks 2020, 2025 ja 2030	Ringmajanduse pakett Sihttase aastateks 2025 ja 2030
Olmejäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	31%	50%	50% → 55% → 60% 1.01.2025 tuleb tagada tekstiilijäätmete liigiti kogumine	55% → 60%
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	54%	60%	60% → 65% → 70%	65% → 70%
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	5%	13%	13%	
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	40%	20% (2023 a lõpuks tagatud, et biojätmeid kogutakse kas eraldi või need võetakse ringlusse tekkekohal)	20%	
Ehitus-lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	84%	75%	70%	
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist	63%	65%	65%	
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	30%	45%	45%	

EL jäätmete raamdirektiiv näeb ette, et 2030. aastaks tuleb taaskasutada:

- 1) kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijätmeid ja muid liigiti kogutud kodumajapidamisest pärinevaid jätmeid ning muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jätmeid, välja arvatud tootmisjätmed ja põllumajanduslikust tootmisest või metsandusest pärinevad jätmed, korduskasutuseks ettevalmistamisena ja ringlussevõtuna – **vähemalt 60 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;**
- 2) ehitus- ja lammutusjätmeid, välja arvatud sellised looduslikud ained nagu kivid ja pinnas ning ohtlikke aineid sisaldavad kivid ja pinnas, korduskasutuseks ettevalmistatuna, ringlussevõtuna ja muul viisil taaskasutatuna, sealhulgas tagasitäiteks, muude ainete asemel – **vähemalt 70 protsendi ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.**

Lähtuvalt riigi jäätmekavast ja jäätmeseadusest on kohalikul tasandil eesmärgiks parandada lokaalseid võimalusi liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks ja tösta inimeste keskkonnateadlikkust jäätmete sorteerimisvajaduse osas. Jäätmete liigiti kogumine võimaldab nende edasist ringlussevõttu. Eeskätt on probleemseks biolagunevate jäätmete osas sihttasemete saavutamise tagamine. Samuti rikub biolagunevate jäätmete sattumine teiste jäätmete hulka nende kvaliteeti, mis ei võimalda hiljem nende ringlussevõttu.

5 Tegevuskava

5.1 Kogumissüsteemide valik

Segaolmejäätmete, paberi ja kartongi, suurjäätmete ning ohtlike jäätmete osas jätkatakse korraldatud jäätmeveo süsteemi. Järgneva jäätmeveoperioodiga hõlmatakse korraldatud jäätmeveoga lisaks biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed ning biolagunevad aia- ja haljastujäätmed, kui kohapealne kompostimisvõimalus puudub. Biolagunevate jäätmete hõlmamine korraldatud jäätmeveoga on vajalik tagamaks nende liigiti kogumise elanikele võimalikult mugaval viisil.

Ohtlike jäätmete osas jätkatakse kaks korda aastas korraldatud jäätmeveo raames kogumisringide tegemist. Elektroonikajäätmete kogumisringidega jätkatakse üks kord aastas. Lisaks jätkatakse kogumist OÜ Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas. Säilivad ka patareide kogumiskastid kauplustes.

Pakendijäätmete kogumist jätkatakse üle valla paigaldatud kogumiskonteinerite abil. Kogumiskonteinerite võrgustik vajab pidevat ülevaatamist. Vajalik on sealjuures säilitada eriliigiliste pakendikonteinerite olemasolu ning võimalusel paigaldada neid juurde võimaldamaks kvaliteetsemate ja paremini taaskasutatavate pakendijäätmete kogumist. Jälgida tuleb, et pakendikonteinerite arv vastaks nõuetele.

Kuna omavalitsus on üsna hajali ning vallale teadaoleva info alusel (eelnevate läbirääkimiste tulemustel) ei ole TVO-l plaanis lähiajal laieneda ning Ragn-Sells AS-i seisukohast jäävad Uulu ja Reiu piirkonnast lõuna poole jäävad piirkonnad transpordikulu mõistes liiga kaugele, soovitakse vähemalt valla Pärnupoolsemas piirkonnas arendada koostööd TVO-ga ning pakkuda tasuta võimalust individuaalse pakendikoti või -konteineri kasutamiseks. Läbirääkimised on pidevad ning kestavad kogu jäätmekava perioodi 2021-2026. Vajaduse ilmnemisel (eeskätt kui koostöö TVO-ga pole võimalik) kaalutakse pakendijäätmete liitmist ka järgmise perioodi korraldatud jäätmeveoga alates 01.03.2023.

Ehitus- ja lammutusjäätmete puhul soovitakse jätkata süsteemi, kus jäätmeid võtavad vastu jäätmekäitlejad tasu eest. Samuti jätkatakse jäätmete vastuvõttu OÜ Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas.

Teiste *sortimismääruses* nimetatud jäätmeliikide osas, mille kogumise korraldamise kohustus lasub omavalitsusel, soovitakse jätkata Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas kogumist.

5.2 Kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatava jäätmeveo arendamine, sealhulgas korraldatud jäätmeveo piirkonna määramine

Jäätmeseaduse kohaselt on korraldatud jäätmevedu olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskoha kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Korraldatud jäätmevedu on vallas käesoleval ajal rakendatud. Uus jäätmevedaja leidmise konkurss on kavandatud 2023. aasta algusesse ning uus veoperiood rakendub 01.03.2023.a.

Uue korraldatud jäätmeveo hankega jäävad korraldatud jäätmeveoga hõlmatuks segaolmejäätmed, paber- ja kartong, suurjäätmed ja ohtlikud jäätmed ning lisatakse biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed ning biolagunevad aia- ja haljastujäätmed, kui kohtkompostimise võimalus puudub. Vajaduse ilmnemisel kaalutakse ka pakendijäätmete liitmist (kui koostööd TVO-ga ei saavutata). Täiendavate jäätmeliikide hõlmamiseks on vajalik muuta jäätmehoolduseeskirja ning sätestada jäätmeliikide kogumisele jäätmeseadusele vastavad tingimused.

Jäätmete sorteerimise parandamiseks on oluline, et korraldatud jäätmeveo hanke läbiviimisel tagatakse eriliigiliselt kogutud jäätmete konteinerite tühendamisele tunduvalt soodsam hind kui segaolmejäätmete konteineritele. Lisaks on asjakohane tõsta tühisõidu hinda konteineri puudumisel.

Juhul kui muutub jäätmeseaduses korraldatud jäätmeveo korraldus, korraldatakse edaspidi jäätmekäitlust vastavalt kehtivale seadusandlusele.

Kohalik omavalitsus plaanib 2022. aastal liituda MTÜ-ga Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus. Koostöös organisatsiooniga soovitakse tugevdada koostööd erinevate taaskasutusorganisatsioonidega ning uue jäätmeveo perioodiga soovitakse luua ühtne jäätmehoolduse süsteem kogu Pärnumaal.

5.3 Vajalike jäätmehooldusrajatiste kindlaksmääramine

Valla territooriumil ei asu jäätmejaamasid. Häädemeeste valla jäätmekavas 2014-2020 oli küll üheks tegevuse eesmärgiks jäätmejaama rajamine, kuid vald on loobunud eraldiseisva täiemahulise jäätmejaama rajamise plaanidest ning soovib selle asendada väiksemate, kompaktsemate ja automatiseeritud lahendustega, mis on vähem kulukad, kuid samas elanikkonnale mugavad lahendused. Sellest tulenevalt plaanitakse Uulu-Laadi piirkonda ning Häädemeeste aleviku piirkonda rajada automatiseeritud ja mehitamata jäätmete kogumisplatsid. Kogumisplatsid on asfalteeritud, aiaga piiratud, videovalvega ning territooriumile pääsemiseks tuleb elanikul end tuvastada näiteks ID-kaardi või mobiilirakenduse kaudu. Jäätmeliikidest kavandatakse elanikelt vastu võtta üksnes liigiti kogutud jäätmeid ning nende vastuvõtt toimub tasuta. Liigiti kogutud jäätmed on näiteks pakendijäätmed, paberi- ja papijäätmed, klaasijäätmed, tekstiilijäätmed, elektroonikajäätmed (TV, külmkapp vms), patareid, vanarehvid jms. Elektroonikaromude osas võiks kaaluda ka lisafunktsioonina uuskasutust kogukonnas. Uuskasutus seisneks põhimõttel, et kogumisplatsile viidav töötav ja terve elektroonika varustatakse vastava sildiga, et keegi teine saaks soovi korral selle endale kasutamiseks võtta. Vaja on seejuures vastava teavitustöö tegemine nii valla ajalehes kui infotahvlina kogumisplatsil. Tegevus on kavandatud aastasse 2022.

5.4 Jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega konkreetsete jäätmeliikide kaupa

5.4.1 Biojäätmed

Liigiti kogutud biojäätmed tuleb kompostida kohapeal vastavalt nõuetele või anda üle jäätmekäitlejale. Ilma kompostimisvõimaluseta kinnistute (valdavalt korterelamud, samuti toitlustusasutused) biolagunevate jäätmete vastuvõtt ja ringlusse suunamine tuleb lahendada järgmise perioodi korraldatud jäätmeveo hankega 2023. aastal. Enne biolagunevate aia- ja haljastujäätmete hõlmamist korraldatud jäätmeveoga soovitakse elanikele pakkuda kevadist ja sügisest lehekottide äravedu teenuslepingu alusel mõne jäätmekäitlejaga. Tegevus viiakse ellu alates 2021 sügisest kuni 2023 aastani.

Samaaegselt tuleb propageerida biojäätmete lokaalset kompostimist eramute ja väiksemate korterelamute juures. Biojäätmed ei pea olema kinnistul hõlmatud korraldatud jäätmeveoga, kui biojäätmed on võimalik tekkekohal ringlusse võtta ja kasutada. Teavitustegevus peab olema pidev ehk kestma kogu perioodi 2021-2026.

Tiheasustusaladel tuleb võimalusel soodustada ja toetada ka eramajapidamistes kompostrite soetamist. Tegevus on kavandatud alates 2022. aastast.

Aastale 2023 tuleb kavandada ühekordne laialdasem biolagunevate jäätmete kohtkompostimist ja lahuskogumist tutvustav teavituskampaania, sest biolagunevad jäätmed hõlmatakse valla territooriumil esmakordselt korraldatud jäätmeveoga. Samuti rakendub jäätmeseadusega alates 2023 aasta 31. detsembrist biolagunevate jäätmete konteineri omamise kohustus juhul kui kohtkompostimise võimalus puudub.

Kohalikel haljasaladel ja kalmistutel tekkivate jäätmete kogumist soovitakse võimaldada ka hooajaliselt paigaldatud kogumiskonteineritega. Konteineri haldus tuleb korraldada teenuselepinguga jäätmekäitlejaga. Tegevus on kavandatud aastatesse 2023-2024. Samuti tuleb

nende jäätmete käitlemist jätkata OÜ Paikre prügilas vms jäätmekäitleja juures. Tegevus on kavandatud perioodile 2021–2026.

5.4.2 Pakendijäätmed

Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määruse nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" (edaspidi *määrus nr 4*) § 4 lõike 1² kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus vastavalt jäätmeseaduse § 31 lõikele 3 korraldama vähemalt määrus nr 4 § 3 lõike 2 p-des 1–6 nimetatud jäätmete ning punktis 8 nimetatud jäätmekoodidega 15 01 01 (paber- ja kartongpakend), 15 01 02 (plastpakend), 15 01 04 (metallpakend) ning 15 01 07 (klaaspakend) määratud pakendijäätmete liigiti kogumise.

Pakendiseaduse § 17¹ kohaselt peab taaskasutusorganisatsioon tagama, et kogumiskohtade tihedus **iga** taaskasutusorganisatsiooni kohta oleks järgmine:

- 1) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 1000 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 500 meetri raadiuses;
- 2) kui tiheasustusega alal on asustustihedus rohkem kui 500 elanikku ühel ruutkilomeetril – vähemalt üks kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses;
- 3) kui asustustihedus on alla 500 elaniku ühel ruutkilomeetril – kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevates asulates, arvestusega üks kogumiskoht 500 elaniku kohta.

Pakendiseadus sätestab, et kogumiskonteinerite miinimumarv ja miinimummaht ning nende tühjendamissagedus lepitakse iga kogumiskoha kohta kokku taaskasutusorganisatsiooni ja kohaliku omavalitsuse organi vahel.

Häädemeeste asumites ei ole asustustihedus üle 500 elaniku km² kohta üheski piirkonnas. Seega peab vallas olema üks kogumiskoht 500 elaniku kohta ehk 10 kogumiskohta. Pakendiorganisatsioonide andmetel on Häädemeeste vallas avalikke pakendite kogumiskohti TVO-1 12, ETO-1 18 ja EPR-1 12. Seega on kogumiskohtade hulk piisav kõikidel pakendiorganisatsioonidel.

Paigutuslikult on pakendikonteinerite paiknemine võrdlemisi hea katvusega – kõigis suuremates asumites on pakendite üleandmise võimalus olemas. Pakendijäätmete kogumissüsteem vajab pidevalt ülevaatamist ja optimeerimist vastavalt inimeste käitumisele ja elamualade arengule.

Uulu küla piirkonnas on käesoleval ajal võimalik liituda ka tasulise vabatahtliku pakendijäätmete kohtkogumise võimalusega. Antud teenust pakub käesoleval ajal Ragn-Sells AS ning teenust kasutab kaks majapidamist. Häädemeeste Vallavalitsus on teinud ettepaneku võimaldada koostöös TVO-ga pakendikoti teenust elanikele tasuta ning laiendada pakendikoti teenuse piirkonda nii, et kõik vähemalt Uulu külast Pärnupoole jäävad piirkonnad saaksid võimaluse liituda TVO poolt korteriühistutele ja eramutele pakutava tasuta pakendikonteineri ja -koti teenusega.

Vajalik on ka pidev inimeste informeerimine pakendite sorteerimise vajadusest ning pakendijäätmete konteinerite sihtotstarbest vältimaks pakendikonteinerite kasutamist olmejäätmete tarbeks. Elanikkonna teavitamine on pidev tegevus, mida tuleb teha kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

5.4.3 Elektroonikaromud ja ohtlikud jäätmed

Vajalik on jätkata elektroonikajäätmete kogumist MTÜ EES-Ringlus ja Elektroonikaromu ühises elektroonika kogumispunktis ja kavandatavatel jäätmekogumisplatsidel ning ohtlike jäätmete ja elektroonikajäätmete kogumist OÜ Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas. Tegevus on vajalik kogu jäätmekava perioodil 2021–2026. Lisaks on vajalik jätkata nii ohtlike jäätmete kui elektroonikajäätmete kogumisringidena. Ohtlike jäätmete kogumisringide tegemine on mõistlik ka edaspidi lahendada korraldatud jäätmeveoga. Tegevus on vajalik kogu jäätmekava perioodil 2021–2026.

Ohtlike jäätmete hulgas on jätkuvalt probleemiks asbesti sisaldavate ehitusjäätmete ehk eterniidi teke. Keskkonnaministeeriumi algatusel kaardistati 2021.a alguses Eesti omavalitsustes asbesti sisaldavate toodete koguseid ning nendest vabanemise võimalik aeg. Häädemeeste vallas plaanitakse aastatel 2021-2025 vabaneda 2000 tonnist eterniidist. Vähendamaks ohtliku eterniidi ebaseaduslikku käitlemist (matmist, metsa viimist jms) on vajalik jätkata eterniidi kogumist tasuta või mõistliku tasu eest. Võimalusel tuleks teostada ka eterniidi kogumisringe üks kord aastas ning leida selleks vastavad toetusmeetmed. Tegevus on kavandatud perioodile 2021–2026.

5.4.4 Suurjäätmed

Suurjäätmed on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga ning kogumisringid toimuvad vähemalt kaks korda aastas. Lisaks on võimalik suurjäätmeid tasu eest üle anda Paikre sorteerimisjaama ja prügilasse.

Suurjäätmete kogumiskohad peavad asuma jäätmevaldajast maksimaalselt 15 kilomeetri kaugusel. Arvestades, et suurjäätmed on liidetud korraldatud jäätmeveoga on tinglikult kogumiskoha kauguse nõue täidetud. Vajalik on jätkata vähemalt praegust suurjäätmete vastuvõttu ka perioodil 2021–2026.

5.4.5 Ehitus- ja lammutusjäätmed

Ehitusjäätmete äravedu on elanikel võimalik tellida mitmetelt eraettevõtjatelt. Samuti võetakse ehitus- ja lammutusjäätmeid vastu OÜ Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas. Omavalitsus ei näe käesoleval ajal ehitus- ja lammutusjäätmete osas vajadust täiendava kohaliku vastuvõtuvõimaluse rajamiseks. Vajadus on jätkata vähemalt praeguse süsteemi toimimist kogu jäätmekava perioodil 2021-2026.

5.4.6 Tekstiilijäätmed

Tekstiilijäätmete vastuvõttu tuleb jätkata OÜ-s Paikre prügila. Lisaks soovitakse hakata tekstiilijäätmeid vastu võtma uutel kavandatavatel jäätmete kogumisplatsidel alates 2022. aastast. Jätkuvalt tuleb elanikke teavitada ka tekstiilijäätmete (rõivad, jalatsid, kangad, mänguasjad jms) ära viimise võimalustest taaskasutuskeskustesse. Tegevus peab olema pidev kogu perioodi 2021-2026.

5.4.7 Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine

Maastiku korrastamise huvides tuleks kasutada ka võimalust toetuse saamiseks maastikupilti kahjustavate hoonete ja hoonevaremete lammutamiseks. Häädemeeste territooriumil on käesoleval ajal mitmeid tühjana seisvaid lagunevaid hooneid, mis kahjustavad maastikupilti ning põhjustavad reostusohu tõmmates ligi ebaseaduslikku prügiladestamist jms. Ka on sellised hooned eraomanduses ning omavalitsusel puudub otseselt võimalus selliste hoonete lammutamiseks. Samas saab omavalitsus kaudselt (vajalike dokumentide vormistamisel abistamine, märgukirjade saatmine jms) toetada hoone omanikke lammutustegevuse elluviimisel.

Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamisel suureneb küll tekkivate lammutusjäätmete kogus, kuid paraneb välisruumi kvaliteet ja väheneb lagunenuid hoonetest tulenev reostusohu. Tekkivad lammutusjäätmed tuleb suunata maksimaalselt taaskasutusse.

Tegevust kavandatakse ellu viia vastavalt toetusvõimaluste leidmisele eelistatult perioodil 2021–2024.

5.4.8 Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa

Järgnevas tabelis on esitatud koondandmed *sortimismääruses* määratud jäätmeliikide kogumise ja sortimise arendamise kohta.

Tabel 19. Koondandmed jäätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine koos tähtaegadega ja konkreetsete jäätmeliikide kaupa Häädemeeste vallas.

Jäätmeliik	Kogumisviis/tegevus	Tähtaeg
Paber ja kartong (20 01 01)	Järgmise korraldatud jäätmeveo perioodiga jätkata vanapaberi kogumist kogu omavalitsuse territooriumil.	Tähtaeg 2023
	Vastuvõtu võimaldamine kavandatavatel jäätmete kogumisplatsidel.	Alates 2022
	Vastuvõtu jätkamine Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas.	Pidev tegevus 2021-2026
Plastid (20 01 39)	Vastuvõtu võimaldamine kavandatavatel jäätmete kogumisplatsidel.	Alates 2022
	Vastuvõtu jätkamine Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas.	Pidev tegevus 2021-2026
Metallid (20 01 40)	Vastuvõtu võimaldamine kavandatavatel jäätmete kogumisplatsidel.	Alates 2022
	Kokkuost erinevate Häädemeeste vallas paiknevate kokkuostjate poolt.	Pidev tegevus 2021-2026
	Vastuvõtu jätkamine Paikre prügilas.	Pidev tegevus 2021-2026
Klaas (20 01 02)	Vastuvõtu võimaldamine kavandatavatel jäätmete kogumisplatsidel.	Alates 2022
	Vastuvõtu jätkamine Paikre prügilas.	Pidev tegevus 2021-2026
Biolagunevad aia- ja haljastusjätmed (20 02 01)	Järgmise korraldatud jäätmeveo konkursiga haarata biolagunevad aia- ja haljastusjätmed.	Alates 2023
	Kalmistul ja avalikel haljasaladel tekkivatele haljastusjätmetele hooajalise kogumiskonteineri paigaldamine.	2023-2024
	Vastuvõtu jätkamine Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas.	Pidev tegevus 2021-2026
	Kohtkompostimise edendamine eramajades ja kortermajades, kus see on võimalik.	Pidev tegevus 2021-2026
Biolagunevad köögi- ja sööklajajätmed (20 01 08)	Järgmise korraldatud jäätmeveo konkursiga haarata biolagunevate jäätmete kogumine elamute puhul, kus puudub kompostimisvõimalus.	Alates 2023
	Jäätmehoolduseeskirja muutmine viisil, mis seab kõikidele jäätmetekitajatele kohustuse biolagunevate jäätmete konteineri omamiseks või jäätmete kohapealseks ringlussevõtuks.	Alates 2023
	Kohtkompostimise edendamine eramajades ja väikestes kortermajades.	Pidev tegevus 2021-2026
	Tiheasustusaladel eramajapidamistes kompostrite soetamise toetamine.	Alates 2022

Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021–2026

Biooloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastusjätmed (20 02 02, 20 02 03)	Vastuvõtu jätkamine Paikre prügilas.	Pidev tegevus 2021-2026
Pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid;	Vastuvõtu jätkamine avalike kogumiskonteinerite abil. Avalike kogumiskonteinerite arvu, suuruse ja paiknemise optimeerimine. Leida koostöövõimalused Tootjavastutusorganisatsiooniga pakendite tasuta kogumiseks tekkekohalt (vabatahtlik pakendikotiteenus). Vastuvõtu võimaldamine kavandatavatel jäätmete kogumisplatsidel. Elanikkonna teavitamine pakendikonteinerite paiknemisest ja pakendijäätmete sorteerimise vajadusest.	Pidev tegevus 2021-2026 Pidev tegevus 2021-2026 Alates 2022 Pidev tegevus 2021-2026
Puit (20 01 38)	Vastuvõtu jätkamine Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas.	Pidev tegevus 2021-2026
Tekstiil (20 01 10, 20 01 11)	Vastuvõtu võimaldamine kavandatavatel jäätmete kogumisplatsidel. Vastuvõtu jätkamine Paikre prügilas. Elanike teavitamine kasutatud tekstiiljäätmete (rõivad, jalatsid, kangad, mänguasjad jms) ära viimise võimalustest taaskasutuskeskustesse.	Alates 2022 Pidev tegevus 2021-2026 Pidev tegevus 2021-2026
Suurjäätmed (20 03 07)	Järgmise korraldatud jäätmeveo perioodiga jätkata suurjäätmete kogumist kogu omavalitsuse territooriumil. Vastuvõtu jätkamine Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas.	Alates 2023 Pidev tegevus 2021-2026
Probleemtoodete jätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36)	Vastuvõtu võimaldamine kavandatavatel jäätmete kogumisplatsidel. Tasuta vastuvõtu jätkamine Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas ning MTÜ EES-Ringlus ja Elektroonikaromu ühises kogumispunktis. Kogumisringidega jätkamine vähemalt üks kord aastas.	Alates 2022 Pidev tegevus 2021-2026 Pidev tegevus 2021-2026
Ohtlikud jätmed (jätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*” tähistatud jätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*	Tasuta vastuvõtu jätkamine Paikre sorteerimisjaamas ja prügilas. Korraldatud jäätmeveo raames kogumisringidega jätkamine vähemalt kaks korda aastas.	Pidev tegevus 2021-2026 Pidev tegevus 2021-2026

Juhul kui mõne eelnimetatud jäätmeliigi osas tekib vajadus täiendava kogumise osas, siis kaalub omavalitsus kogumisringide korraldamist või olemasolevate jäätmejaamade võrgustiku baasil vastuvõtu laiendamist.

5.5 Teavituskampaaniad

Jäätmealast infot (sealhulgas korraldatud jäätmeveo ja jäätmete kogumispunktide kohta) edastatakse valla elanikele nii ajaleheartiklite kui ka Häädemeeste valla kodulehel oleva jäätmekäitluse rubriigi kaudu. Info kättesaadavust võib jäätmekava koostamise perioodil hinnata heaks. Samas tuleb jälgida, et info oleks pidevalt ajakohane. Vajalik on jätkata vähemalt kord kvartalis jäätmeteemaliste ja jäätmete sorteerimisega seotud artiklite avaldamist valla ajalehes ja kodulehel kogu jäätmekava perioodil 2021-2026.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab jätkuvalt elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd.

Lisaks valla veebilehele on elanikele abiks ka Eesti tootjavastutusorganisatsioonide koostöös valminud kaardirakendus „Kuhu viia“ (<https://kuhuvii.ee/>), mis aitab inimestel leida informatsiooni, kuidas vabaneda jäätmetest ja kuhu anda kasutuskõlblikud esemed. Rakendus näitab ka, kus asuvad pakendikonteinerid, taaraautomaadid jms. Veebileheküljel esitatud pakendikonteinerite asukohad vajavad pidevat asjakohastamist. Samalt veebileheküljelt saab infot ka jäätmete sorteerimise kohta.

Ka Keskkonnaministeerium on loonud mitmeid Interneti lehekülgi jäätmetemaatika tutvustamiseks. Jäätmekäitluse asjakohast infot koondatakse ja avaldatakse ka valla kodulehel haademeestevald.kovtp.ee (jäätmemajanduse rubriigis).

Pideva selgitustöö ja teavitamise aluseks on eesmärgistatud info edastamine, info edastamise viisideks on kohalikud ajalehed, kuulutused, viidad, bukletid, internet, kuna interneti kasutamine on osade sihtgruppide hulgas eeldatavalt piiratud, siis on informatsiooni osaliselt vajalik dubleerida ka paber kandjal. Täiendavat teavitust vajadust on näha vähemalt aastal 2023. aastal, mil toimub uus korraldatud jäätmeveo hange.

Selgitustöö kavandamisel on oluline arvestada ka sihtgrupist tulenevate asjaoludega. Soovitatav on läbi viia erinevaid kampaaniaid erinevatele sihtgruppidele, arvestades näiteks vanust (täiskasvanud, noored) ja asustust/elukohta (eramajad, korterelamud). Selgitustöö läbiviimisel tuleb arvestada, et sihtgruppi ei koormataks antava informatsiooniga üle, jagatav info peaks olema lihtsalt mõistetav, samas peab olema viide spetsiifilise teabe kättesaadavuse kohta.

Teavitustöö tegemiseks on võimalik finantseerimist leida ka väljaspool vallaeelarvet (näiteks KIK rahastusel). Asjakohane oleks kaasata ka kohalikke ettevõtjaid. Teavitustöökasutatavaid infomaterjale leiab trükitavatel kujudel Keskkonnaministeeriumi jäätmete infolehel.

Senist omavalitsuse poolset teavitustegevust jäätmekäitluse küsimustes võib pidada võrdlemisi heaks. Omavalitsuse kodulehelt on info jäätmete üleandmisvõimaluste kohta üsna hästi leitav ja kohalikus lehes on avaldatud jäätmekäitluselaseid artikleid. Vajalik on jätkata seniseid tegevusi. Tegevust viiakse ellu pidevalt ehk perioodil 2021–2026.

5.6 Tegevuskava ja rahastusallikad

Kavandatavad tegevused koos kavandatava rahastusega on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 20. Tegevuskava ja rahastusallikad.

Number	Tegevus	Tegevusaeg	Rahastamisallikas (teostajad)
Jäätmehoolduse kavandamine ja planeerimine			
1.1	Jäätmehoolduseeskirja ajakohastamine riiklike õigusaktide muutumisel.	Pidev	(VV) VE
1.2	Kohalike õigusaktide ja arengudokumentide jooksev ülevaatamine ja ajakohastamine.	Pidev	(VV) VE
1.3	Uue korraldatud jäätmeveo hanke korraldamine, sh köögi- ja sööklajajätmete, aia- ja haljastujätmete ning vajaduse ilmnemisel ka segapakendite kogumise hõlmamine korraldatud jäätmeveoga kogu valla territooriumil.	2023	(VV) VE
Jäätmehooldusrajatiste kavandamine			
2.1	Jätmete kogumiplatside rajamine Uulu-Laadi ja Häädemeeste aleviku piirkondadesse, sh vanaelektronika uuskasutuse funktsiooni loomine, vastava teavituse tegemine ja infotahvli paigaldamine	Alates 2022	(VV) VE F
Jätmete liigiti kogumise ja sortimise arendamine			
3.1	Uue korraldatud jäätmeveo hankega köögi- ja sööklajajätmete, aia- ja haljastujätmete ning vajaduse ilmnemisel ka segapakendite hõlmamine – vastava teavituskampaania läbiviimine.	2023	(VV) VE
3.2	Eramajapidamistes tekkivate aia- ja haljastujätmete kevadise ja sügise äraveo võimaldamine kuni nende hõlmamisega korraldatud jäätmeveoga.	2021 sügis – 2023 märts	(VV) VE
3.3	Kalmistutel ja avalikel haljasaladel tekkivatele aia- ja haljasjätmetele hooajalise kogumiskonteineri paigaldamine, vajadusel inventari uuendamine.	Alates 2022-2023	(VV) VE F
3.4	Tiheasustusalade eramajapidamistes kompostrite soetamise toetamine.	Alates 2022	(VV) VE F
3.5	Pakendikonteinerite suuruse ja asukoha optimeerimine ja koostöö tegemine pakendiorganisatsioonidega.	Pidev	VV / Pakendiorg.
3.6	Koostöö tihendamine pakendiorganisatsioonidega võimaldamaks elanikel vabatahtlike pakendikonteinerite või pakendikottide hõlpsamat paigaldamist vähemalt valla Pärnupoolsemasse piirkonda.	Pidev	VV / Pakendiorg.
3.7	Vabatahtlikust pakendijätmete kogumisteenusest elanikkonna teavitamine.	Pidev	(VV) VE
3.8	Elanikkonna teavitamine tekstiiljätmete (rõivad, jalatsid, kangad, mänguasjad jms) ära viimise võimalustest taaskasutuskeskustesse.	Pidev	(VV) VE
3.9	Eterniidi tasuta vastuvõtu korraldamine vähemalt üks kord aastas kogumisringiga ning selleks võimalike toetusmeetmete leidmine.	Pidev	(VV) VE F
Elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine			
4.1	Valla veebilehe täiustamine ja haldamine jäätmealase teabe osas.	Pidev	(VV) VE
4.2	Vähemalt kord kvartalis jätmeteemaliste artiklite avaldamine piirkondlikus lehes ja valla kodulehel.	Pidev	(VV) VE
4.3	Keskkonnateadliku tarbimise ja jäätmekäitluse põhimõtete tutvustamine läbi kampaaniate ning projektide läbiviimine.	Pidev, suuremad teavitused 2023	(VV) VE
Jäätmehoolduse järelevalve			

Häädemeeste valla jäätmekava aastateks 2021–2026

5.1.	Järelevalve tõhustamine (koostöö edendamine Keskkonnaameti ja omavalitsuse vahel).	Pidev	(VV) VE
5.2.	Eraisikute ja ettevõtete jäätmekäitluse kontrollimine, vajadusel rikkujate vastutusele võtmine ning koostöö Keskkonnaameti järelevalveosakonnaga.	Pidev	(VV) VE
5.3.	Jäätmevaldajate registri haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara ajakohastamine.	Pidev	(VV) VE
5.4.	Kontroll korraldatud jäätmeveoga liitumise üle.	Pidev	(VV) VE
5.5.	Omavalitsuste prügi mahapanekukohtade pidev likvideerimine.	Pidev	(VV, MO) VE, MO
5.6.	Ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusteatise ja kasutusloa andmisel suuremahuliste ehitiste puhul.	Pidev	(VV) VE
Muud tegevused			
6.1	Maastikupilti kahjustavate hoonete lammutamine ja jääkreostusobjektide likvideerimine.	Eelistatult 2021-2024	(VV, MO) VE, MO, F
6.2.	Koostöö arendamine naaberomavalitsustega ja OÜ-ga Paikre.	Pidev	(VV)
6.3	Liitumine MTÜ-ga Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus	2022	(VV)

(VV) - teostajaks vallavalitsus

VE - finantseerimine vallaeelarvest

F - finantseerimine keskkonnapondidest projektipõhiselt

MO - maa omanikud

X - jooksev tegevus, mida teostatakse vallavalitsuse töötajate poolt tööülesannete raames ja millele eraldi eelarvet ei kavandata.

* - Maksumus selgub edasise projekteerimise käigus.

Kokkuvõte

Häädemeeste valla jäätmekava 2021–2026 koostamisel analüüsiti jäätmekäitluse hetkeolukorda Häädemeeste vallas. Sellest lähtuvalt toodi välja jäätmehoolduse probleemid, püstitati jäätmehoolduse arendamiseks vajalikud eesmärgid ning töötati välja tegevuskava püstitatud eesmärkide ellu rakendamiseks.

Häädemeeste valla jäätmekava 2021–2026 koostamise juures on arvestatud hetkel kehtivatest õigusaktidest tulenevate nõuete ja kohustustega. Lisaks on arvestatud riiklikul tasemel seatud eesmärkidest, eeskätt riigi jäätmekavast 2014–2020.

Jäätmekavas seatud eesmärkide täitmiseks on oluline elanike keskkonnateadlikkuse kasv ja sortimisharjumuste juurutamine ning jäätmete kohtsorteerimise edendamine, sorteeritud jäätmete üleandmisvõimaluste loomine, taaskasutuse suurendamine ning kontroll jäätmekäitluse üle. Kontrolli aitab tagada võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo rakendamine. Jäätmekava elluviimine aitab vähendada jäätmekäitlusest tulenevat keskkonnamõju.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid:

- 1) Keskkonnaamet. 2014. Kohaliku omavalitsuse jäätmekava koostamise juhendmaterjal. Versioon 08.01.2016.
- 2) Riigikogu 14.02.2007 otsusega heaks kiidetud "Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12793848>
- 3) Riigikontroll. 2008. Ülevaade jäätmehoolduse olukorrast valdades ja linnades. Kas vallad ja linnad on jäätmeseadusest tulenevaid ülesandeid täitnud?
- 4) SA Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus. 2020. Segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuring. Lõpparuanne
- 5) Vabariigi Valitsuse poolt 22.02.2007 heaks kiidetud "Eesti Keskkonnategevuskava 2007–2013" http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/keskkonnategevuskava_2007-2013_uuendatud.pdf
- 6) Vabariigi Valitsuse 13. juuni 2014 korraldusega nr 256 heaks kiidetud "Riigi jäätmekava 2014–2020" <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/jaatmed/riigi-jaatmekava-2014-2020>

Seadused, määrused:

- 1) Jäätmeseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052021004>
- 2) Keskkonnajärelevalve seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020098>
- 3) Keskkonnaministri 9. veebruari 2005 määrus nr 9 "Elektri- ja elektroonikaseadmete romude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/125042014009>
- 4) Keskkonnaministri 10. jaanuari 2008 määrus nr 5 "Kasutatud patareide ja akude käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/12910878>
- 5) Keskkonnaministri 16. jaanuari 2007 määrus nr 4 "Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused" <https://www.riigiteataja.ee/akt/119122015005>
- 6) Keskkonnaministri 16. juuni 2011 määrus nr 33 "Romusõidukite käitlusnõuded" <https://www.riigiteataja.ee/akt/120122019017>
- 7) Keskkonnaministri määrus 14. detsembri 2015 nr 70 "Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu" <https://www.riigiteataja.ee/akt/118122020026>
- 8) Pakendiseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052021002>
- 9) Vabariigi Valitsuse 7. augusti 2008 määrus nr 124 "Patareidest ja akudest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013005>
- 10) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 79 "Mootorsõidukitest ja nende osadest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/115102013004>
- 11) Vabariigi Valitsuse 17. juuni 2010 määrus nr 80 "Rehvidest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord" <https://www.riigiteataja.ee/akt/117062014013>
- 12) Vabariigi Valitsuse 20. aprilli 2009 määrus nr 65 "Elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete kogumise, tootjale tagastamise ning taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded ja kord ning sihtarvud ja sihtarvude saavutamise tähtajad" <https://www.riigiteataja.ee/akt/102072019012>
- 13) Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 2011 määrus nr 148 "Jäätmete taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute nimistud" <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016036?leiaKehtiv>

Andmebaasid:

- 1) Jäätmearuandluse infosüsteem <https://jats.keskkonnainfo.ee/>
- 2) Keskkonnalubade infosüsteem <http://klis.envir.ee/klis>
- 3) Keskkonnaregister <http://register.keskkonnainfo.ee>
- 4) Maa-ameti geoportaal <http://geoportaal.maaamet.ee>
- 5) Statistikaameti statistika andmebaas <http://pub.stat.ee>